ATEITIS

1955 M.

VASARIS, NR. 2

ATEITIS eina nuo 1911

KATALIKIŠKOJO JAUNIMO ŽURNALAS

1955 METAI NR. 2
VASARIS—FEBRUARY

☆

VYR. REDAKTORIUS — Paulius Jurkus

REDAKCIJOS KOLEKTYVAS — J. Baužys, G. Botyrius, Kun. J. Petrėnas, D. Vebeliūnaitė.

ADMINISTRATORIUS — Kun. V. Dabušis

Redakcijos ir administracijos adresas:

ATEITIS, 916 WILLOUGHBY AVENUE, BROOKLYN 21, N. Y., U. S. A.

Prenumerata metams $5.00 pagal U. S. dol. kursą.

Garbės prenumerata metams $10.00. Atskiro numerio kaina 50c.

☆

LITHUANIAN CATHOLIC YOUTH MAGAZINE

Published monthly, except July and August, by the Lithuanian Catholic Youth Association

"Ateitis",
916 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.

Subscription $5.00 per year. Single copy 50c.

*

Entered as second-class matter at the post office at Brooklyn, New York, March 31, 1950 under the Act of March 3, 1897.

TURINYS

Ašarom sidabro verkė rūtos žalios 25
Bern. Brazdžionis — Mūsų džiaugsmas (eil.) 26
Alfa Sušinskas — Lietuviai ir Lietuva Vasario 16 proga 26
Dalia Prikockytė — Ramunėlė, Tėviškės ilgesys (eil.) 27
V. Vaitiekūnas — Studentų ateitininkų aktualieji uždaviniai 28
Elena Gerdauskaitė — Vadovas 30
Jonas Petrėnas — Šeštadieninėje mokykloje užvirė karšti ginčai 32
Apaštalo Povilo laiško efeziečiams ištrauka 33
V. Ateitininkų Kongreso sveikinimai 34
Nerima Narutė — Mėnesiena (eil.) 34
Pastabos, pastabėlės 35
Jaunimo mintys ir darbai Chicagoje (Pasikalbėjimas su Aleksandru Šatu) 36
A. V. — Savęs jieškojimas 38
Daiva Nauragytė — Vėjas (eil.) 38

SPORTAS

Jonas Šoliūnas — Laužkime ledus į sportinį entuziazmą 39

KREIVOS ŠYPSENOS 40

DARBAI IR ŽMONĖS

b — Studentai gyvai reaguoja 41
A. Sabaliauskas — Prof. J. Jablonskis 42
J. Končius — Naują daktarą pasitinkant (Dr. K. Labanauskas) 43
Red. — Kun. dr. J. Vaišnora, M.I.C. 43

ATSKLEISTA KNYGA

Red. — Laureatė Alė Nakaitė 44
Red. — Spaudos sukakties knyga (Metraštis "Gabija") 45
A. K. — Pulgio Andriušio "Tipelis" 45

PAX ROMANA

A. Vasiliauskaitė — Katalikybė ir Indijos civilizacija 46
SAS baruose 46

PLAČIAME PASAULYJE

I. B-tė — Ir aš ten buvau (Stud. at-kų studijų dienos New Yorke) 47

Viršelio 1 psl. — Ramojus Mozoliauskas — Partizanai

Viršelio vinjetė — dail. T. Valiaus

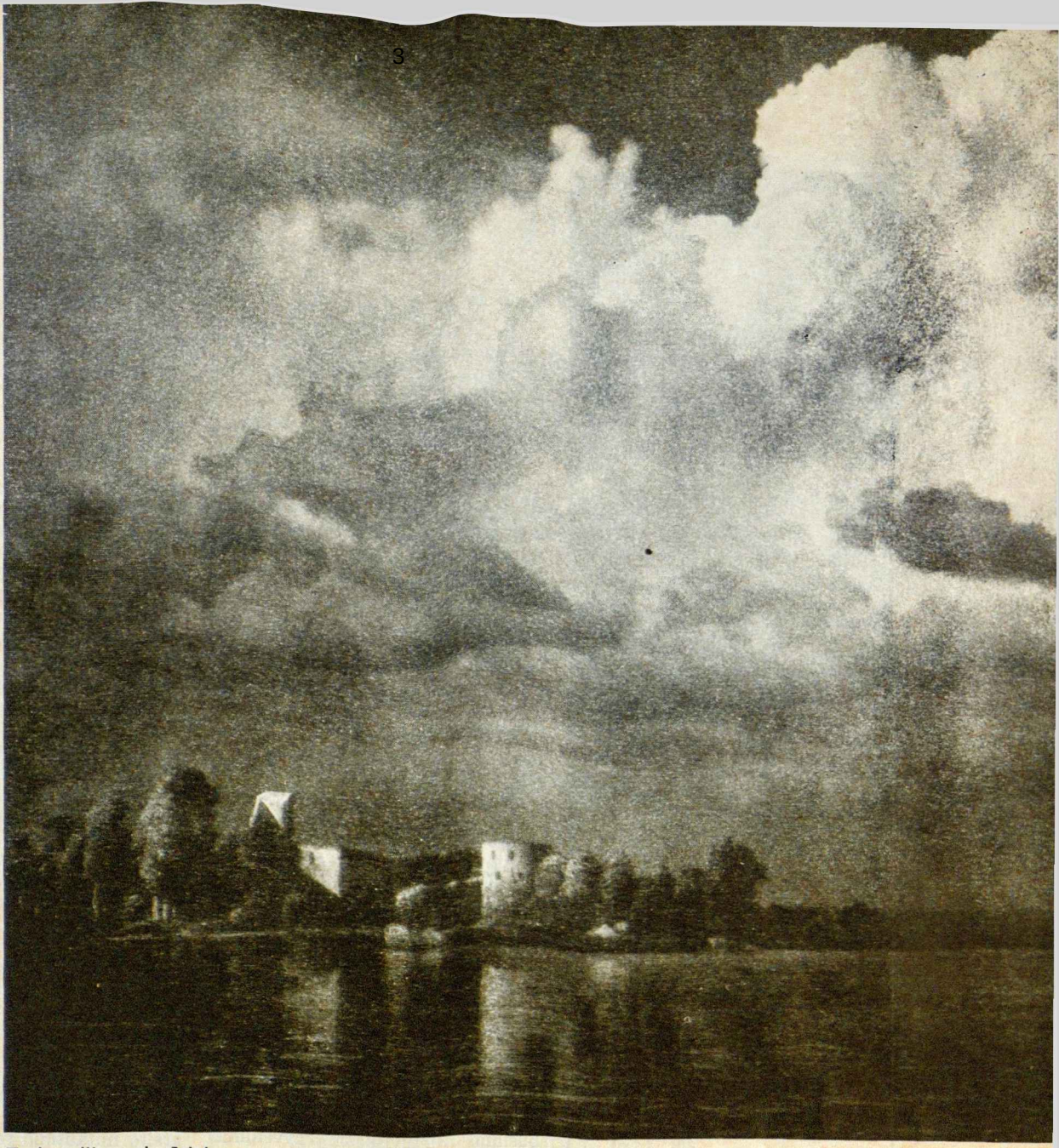

Trakų pilies griuvėsiai

Nuotr. V. Augustino

AŠAROM SIDABRO VERKĖ RŪTOS ŽALIOS

Aš verkiau parimus tarpvartėj darželio,
Kai paspaudęs ranką, tyliai išėjai.
Ašarom sidabro verkė rūtos žalios,
Verkė sutemose skęsdami rytai.

Kas paklaus, kodėlgi ašaros man rieda?
Kas man ravint rūtą "Padėk Diev" sakys?
Kas akis manąsias atras lino žiede?
Kas, oi kas gi širdį mano suramins?

Tyliai mėto šeivą staklės ąžuolinės.
Plonos drobės tiesias taip baltai baltai.
Rankšluostin įausiu "Lietuva tėvyne,
Tu didvyrių žemė, mes tavo vaikai".

O kai mūs žemelė bus nuo kraujo soti,
Ir kai tu sugrįši čia su žirgeliu,
Aš vandens parnešiu moliniam ąsoty,
Duosiu nusišluostyt rankšluosčiu nauju.

(Iš partizanų dainų)

LIETUVOS NACIONALINĖ M. MAŽVYDO BIBLIOTEKA

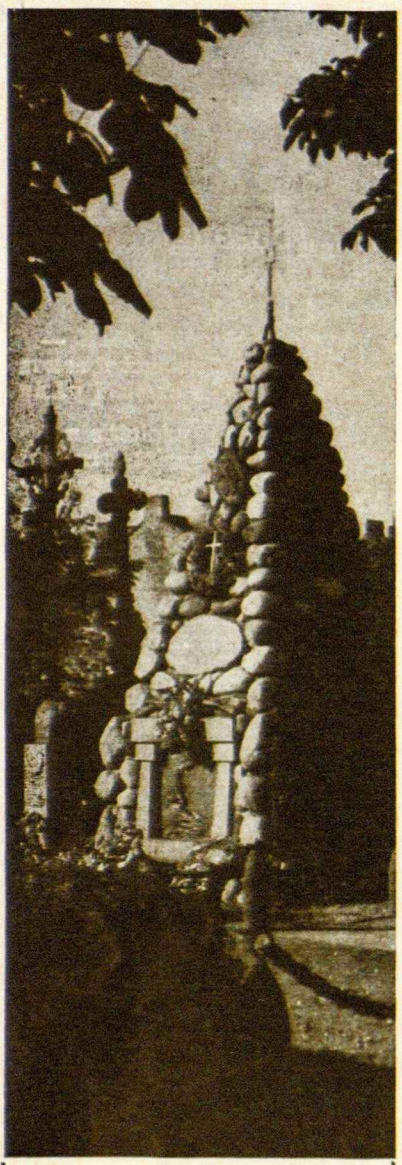

Paminklas žuvusiems dėl Lietuvos laisvės Vytauto D. Muzėjaus sodelyje Kaune.

Nuotr. V. Augustino

☆

MŪSŲ DŽIAUGSMAS

Į mūsų rytdieną Tu žiūri
Ir mūsų praeitį matai,
Ir Tu, kuris žvaigždes (sukūrei,
Mums kito džiaugsmo (neradai —

Tik žemę tėviškės po kojų,
Tik Tavo dangų virš galvų,
Tik berželius gimtųjų gojų,
Tiktai kapus senų tėvų.

Bern. Brazdžionis

LIETUVIAI IR LIETUVA

VASARIO 16 PROGA

ALFA SUŠINSKAS

Lietuviškojo gyvenimo kraujas

Tie brangieji lietuviukai yra mūsų mažieji ir jaunieji, jau gimę ir dar gimsią... Jie yra visi tie, kurie išvyko iš Lietuvos su tėvais, būdami vos kelerių metų, kurie jos visai neatsimena, arba ją teatsimena lyg per rūkus; jie yra tie, kurie yra gimę lietuviškosios tremties kelyje svetimose valstybėse; jie yra taip pat ir tie būsimieji lietuviukai, kurie dar gims iš lietuviškojo kraujo įvairiuose laisvojo pasaulio kraštuose...

Šių pačių jaunųjų mūsų tautiečių lietuviškasis išsilaikymas yra pats pirmasis mūsų rūpestis šalia Lietuvos laisvinimo akcijos. Metai greitai slenka į priekį. Ant vyresniųjų pečių meteliai kraunasi po metelių, ir netruks atriedėti tas metas, kada dabartiniai kūdikiai ir jaunieji jau bus subrendėliai pačiose stipriausiose jėgose, kurias jie arba naudos kurti tolimesniam lietuviškajam gyvenimui, jį palaikydami ir stiprindami, arba tas savo jėgas jie nukreips lietuviškajam gyvenimui užkalti į karstą... Mūsų lietuviukai yra viso būsimo lietuviškojo gyvenimo kraujas; jei šis kraujas nusilps ar atšals — visas būsimas lietuviškasis gyvenimas pasibaigs tautine mirtimi...

Šitokie galvojimai yra realūs ir jokių įrodymų nereikalingi. Jie sukelia klaikius vaizdus tuose lietuviuose, kurie nors kiek gyvena lietuviškuoju idealizmu. Sąmoningi lietuviai susirūpinę klausia save ir kitus:

— Kokie lietuviai išaugs iš esamų ir būsimų lietuviukų? Ar jiems bus brangūs lietuviškieji idealai, dėl kurių lietuviai kentėjo, kovojo ir daugelis iš jų net mirė tautiniais kankiniais? Ar jie keliaus lietuviškuoju keliu, kaip jų tėvai ir seneliai kad keliavo? Ar Lietuva bus jiems realus idealas, ar tik pasakų šalies padavimas?..

Paklydėliai ir šviesūs žiburėliai

Skaudu sakyti, bet mes jau turime nemaža paklydėlių iš savo tautiečių lietuviškojo gyvenimo kelyje. Tie paklydėliai kyla ne tiek iš pačių jaunųjų, kiek iš vyresniųjų (deja, neretai iš pačių tėvų!) Dažnoje aplinkėje tokių paklydėlių išsikiša, nors jie ir slepiasi nuo tikrųjų lietuvių. Tačiau jie patys ir kiti lietuviai turi žinoti, jog jie yra lietuviškieji paklydėliai.

Y. X. šeimoje yra 3 vaikai, lanką nelietuvišką mokyklą, nes lietuviškos čia nėra. Tėvai jiems pataria neiti į lietuvių parapijos bažnyčią, kad jie negirdėtų lietuviško pamokslo. Tėvai vos angliškai grabalioja, bet su jais visvien "angliškai" kalba, idant jų "angliško akcento" nesugadintų... Į šią šeimą pareina vienas lietuviškas laikraštis (nes tėvai kitaip nesupranta), bet jie irgi nepataria vaikams jo skaityti, nes lietuviškai nebereikią mokėti, kadangi dabar iš lietuviškos kalbos duonos nebevalgysią... Nenuostabu, jog vaikai vos lietuviškai susigraibsto, kai į juos kas lietuviškai prakalba...

O šioje šeimoje dar geriau... Čia gražiai stiebiasi augštyn 9 metų mergaitė ir 10 metų berniukas. Jie abu visai nemoka lietuviškai nei skaityti, nei rašyti. Jų tėvai visai nesirūpina jų lietuviškai mokyti, nors motina yra buvusi Lietuvos pradžios mokyklos mokytoja, o tėvas — ano meto lietuvių veikėjas... Ar ne šiurpu?..

Pakaks šių dviejų liūdnų faktų. Jų turime ir daugiau. Labai įdomu, kas yra priežastis šitokių baisių greito nutautimo reiškinių? Be didelių išvedžiojimų, viena yra aišku: tautinio idealizmo sunykimas ir dvasinis sumenkėjimas yra šitokių reiškinių priežastis. Nereikia nė aiškinti, kad šitokiuose nulietuvėjusiuose lietuviuose Lietuva ir lietuviškas pradas iš viso nebeegzistuoja.

Nėra ko perdaug nusiminti: savo lietuviškajame kelyje turime ir šviesių žiburėlių, ir jų, ačiū Dievui, daugiau, negu lietuviškojo gyvenimo šešėlių.

— Kas tu esi? — buvo paklaustas ketverių metų berniukas.

— Aš esu lietuvis! — jis gražiai, lietuviškai atsakė. Aišku, jis lietuvis iš tėvų sakymo, iš jų dažno pamokymo, jog jis ne kas kitas, tik lietuvis...

Tikrai daug turime kilnių lietuviškųjų šeimų, kuriose tėvai ir kiti vyresnieji iš širdies pasiaukodami ir nieko nepaisydami bei nieko nesigailėdami rūpinasi ir sielojasi, kad jų mažieji lietuviukai nenutaustų ir išliktų tokie, kokie yra jų tėvai.

Išgelbėjimo bejieškant

Ne atsitiktinai čia vartojamas išsigelbėjimo terminas. Lietuviškojo gyvenimo faktai verčia visomis priemonėmis rūpintis gelbėtis nuo nutautimo potvynio, kuris gresia paskandinti mūsų jaunuosius plačiuose nulietuvėjimo vandenyse...

Kaip išlaikyti mūsų brangiuosius lietuviukus lietuviais ir ateities gyvenime? Kaip įdiegti ir ugdyti juose Lietuvos meilę ir lietuviškąjį sąmoningumą?

Atsakymas ir veiksmingos priemonės čia labai sudėtingi, ir šis didysis darbas yra sunkus, reikalaująs visų lietuvių bendro veikimo, nesigailint pinigo, vargo, pastangų — nieko nesigailint mūsų jauniesiems išaugti sąmoningais lietuviais, kurių būsimoje žemiškoje kelionėje Lietuva ir lietuviškumas švytėtų kaip centrinis siekis.

Pagrindinis vaidmuo šiame lietuviškojo ugdymo darbe tenka tėvams ir kitiems vyresniesiems šeimos nariams. Jie savo pasakojimais, pavaizdavimais, pavyzdžiais, prisiminimais ir savo lietuvišku gyvenimu tinkamiausiai gali paveikti jaunųjų vaizduotę, širdį ir protą. Patiems mažiesiems ir jauniesiems Lietuva ir lietuviškumas yra nežinomas ir nesuprantamas dalykas, kurį suprasti bei pažinti jie tegali tik netiesiogiai: iš kitų ir per kitus — per kitus lietuvius ir per lietuviškojo gyvenimo apraiškas: per meną, literatūrą, per organizacinį gyvenimą...

Raktas į lietuviškąjį gyvenimą jauniesiems yra lietuvių kalba, ir ją tobulai išmokti jie turi iš tėvų ir iš kitų lietuvių, būtinai lankydami lituanistinę šeštadienio mokyklą, kur tokia yra.

Lietuviškosios jaunimo organizacijos taip pat yra ypatingai svarbios jaunųjų gyvenime. Jei jaunieji nepriklausys kuriai nors lietuviškai jaunimo organizacijai, beveik tikra, jiems bus sunku išaugti susipratusiais lietuviais...

Dar daugiau visokių kitų veiksnių prisideda prie mūsų pačių jaunųjų lietuviškojo formavimo. Čia yra daug ir individualių priemonių, kuriomis galima palaikyti ir stiprinti jų lietuviškąją dvasią.

Tačiau, kartojame, lemiamą vaidmenį čia vaidina tėvų ir kitų vyresniųjų išmintingas idealistinis lietuviškas gyvenimas, daugiausia paveikslą ir įtaigojąs mūsų jaunuosius.

Šiame gyvybiniame darbe turi būti suburiamos visos lietuviškosios jėgos ir panaudojamos visos galimos priemonės. Mūsų lietuviukai yra mūsų lietuviškojo ateities gyvenimo kraujas, kuriam sunykus, sunyks ir lietuviškasis ateities gyvenimas.

Dalia Prikockytė

RAMUNĖLĖ

Radau aš ją prie tako,
Prispaustą ir mažytę.
Vėjelis žaidė lapuos
Per klaidą čia atklydęs.

Nesupratau jo žodžių
Ir nežinau, ką sakė,
O vargšė ramunėlė
Virpėjo, lyg plaštakė...

Baltutė ir viliojanti
Žydėjo ji prie tako. —
Linguodama vis klausės,
Vėjelis ką jai sako.

Gal įžeidė jis skaudžiai,
Gal barė ją vėjelis,
O ji tik sudrebėjo
Ir... nulenkė galvelę...

Nebėr jau ramunėlės
Prie didžio, viešo tako...
Tik aš viena parimus
Klausaus, ką vėjas sako...

TĖVIŠKĖS ILGESYS

Tu buvai pirmoji mano meilė, Tėviške graži:
Tavo sodai, Tavo žemė — dievaži,—
Nėr visam pasauly jau tokios,
Neatstos, oi niekas neatstos man jos.

Tavo Nemuno pakrantės, ežerų vanduo —
Nemačiau tyresnio, ne! — Ruduo
Ten lyg pasaka gražus,
Ir taip pamažu žiema apkloja visa sidabru...

Vasaros su varpų geltonų tvanu...
Rodos vis rugiagėles beskindama einu.
Bet... nors pusę žemės jau apkeliavau,
Vis esi toli... Ir ilgesys — tik Tau...

Jau nėra pavasarių žavių sapnų
Nei žydėjimo kvapniųjų jazminų...
Kur esi, o Tėviške maža?
Kur esi? — Ar rasiu ją?

Apėjau pasaulį, bet visur ne ji...
Nemuno, gražiųjų ežerų ir klonių neradau.

— — — — — — —

Tu buvai pirmoji mano meilė, Tėviške graži...
Mano meilė ir dabar tik Tau.

V. Vaitiekūnas

STUDENTŲ ATEITININKŲ AKTUALIEJI UŽDAVINIAI

Praėjusiame "Ateities" numeryje tilpo pirmoji dalis V. Vaitiekūno paskaitos, skaitytos 1954 m. studentų ateitininkų konferencijoje. Joje buvo apžvelgta, kaip praktiškai vykdomi penki principiniai at-kų uždaviniai, ir užskliausta žodžiai: "Neturime pagrindo pesimistinėms išvadoms, tačiau pasitempti reikia... Bet kaip to pasiekti?" Čia atsakoma į pastatytąjį klausimą. Red.

ATEITININKŲ KITONIŠKUMAS

Peržvelgę ateitininkijos istoriją, mes pastebėsime pirmoje ateitininkų kartoje buvus nepaprastai daug savojo idealo meilės ir ryžtumo veikti, kad tasai idealas gyvenime būtų realizuojamas. Tai turėjo ateitininkus išskirti iš kitų, nes, tariant Pr. Dovydaičio žodžiais, **"savo uždavinį atliksime (tik) tuomet, kai savo gyvenimu parodysime, kad mes ne tokie, kaip kiti, kad mes vadovaujamės kitokiu mokslu, kitokiais principais, klausome kitokio Mokytojo, siekiame kitokio tikslo".** Mes žinome, kad pagrindą tam kitoniškumui sudaro Kristaus mokslas, kuris anuomet buvo atmetamas, kaip ir patsai Kristaus buvimas, jo istoriškumas, jo realus esimas istorijos vyksme. Pr. Dovydaitis dėl to dar pabrėžė: **"Kristus mums yra realiausia iš visų realybių".** Bet tokiu atveju reikia realiai ir parodyti, kad esi Jo mokinys ir Jo sekėjas, kuriam rūpi, kad Kristaus mokslas plačiai prasiskleistų. Pirmiesiems ateitininkams tai labai rūpėjo, ir dėl to iš mūsų praeities matome, kaip jie degė idealu "Visa atnaujinti Kristuje", kaip entuziastiškai veikė, aukojosi, ėjo per visas kliūtis, kurių caristinėje Rusijoje netrūko. Ano meto ateitininkų krikščioniškasis idealizmas ir jaunatviškas entuziazmas mus žavi. Reikia tai labiau pažinti. Dėlto ir vienas iš labiausiai dabar ateitininkams reikalingų leidinių, išleidus St. Šalkauskio "Ateitininkų ideologija", būtų ateitininkų istorija.

Ji taip pat parodytų, jog ir antros ateitininkų kartos idealizmas ir gyvoji jaunatvės dvasia juos išskyrė iš kitų. Kai manosios, Marijampolės gimnazijos visi aštuntokai ir septintokai, taip pat visi paaugesni šeštokai ir penktokai 1919 metais sausyje išėjo savanoriais, tai kiti tiktai tyčiojosi iš jų. Oportunizmas tyčiojosi iš idealizmo, kaip dažnai gyvenime pasitaiko. Tačiau idealizmas laimėjo; jis laimėjo Lietuvai ir nepriklausomybę, kurios ginti ateitininkai vedė savanorių dalinius. Ateitininkų dauguma taip pat buvo tarp pirmųjų Lietuvos karo mokyklą baigusių karininkų. O pasibaigus Nepriklausomybės kovoms, ateitininkai uoliai įsijungė į valstybės atstatymo darbą. Čia taip pat jiems idealizmo netrūko.

Tiktai po 1926 metų perversmo įsigalėjus autoritetiniam režimui, kuris nuosekliai ugdė "duoninį lietuvio tipą", kad jis išsižadėtų savo pilietinių teisių ir savo nuomonės, o būtų patenkintas tiktai sočiu gyvenimu, — toji pagunda suviliojo ir kai kuriuos ateitininkus. Užuot kovoję už savo kitokius principus, jie nuėjo su autoritetiniu režimu pragydę:

Sudiev idėja, taip susidėjo —
turiu nuo jūsų maut...
Tenai tarnybą man pažadėjo —
einu tautininkaut...

Kiekvienas totalistinis režimas ugdo tokį oportunistinį tipą, siūlydamas jam tarnybą ir duoną. Ir Lietuvoje tasai oportunizmo sriaustas buvo plačiai ištvinęs pastaraisiais laisvo gyvenimo metais. Tačiau ateitininkų sąjūdį jis lietė taip negiliai, kad tautininkų valdžiai teko griebtis prievartos, kai ji matė, jog vien "tarnyba ir duona" negalėsianti užtvenkti jaunuomenės idealizmo. Dėl to moksleiviams ateitininkams 1930 metais buvo uždrausta veikti. Ta neigiamoji priemonė turėjo ir savo teigiamų pasekmių: išsijojo tuos, kuriems "duoninė filosofija" labiau patiko, ir sustiprino idealistus, kurie laikėsi kitokių principų.

GYVOJI DVASIA

Gyvenime niekada nėra lengva laikytis tų aukštesnių principų jei tik pristingame gyvos, idealios dvasios. Tiktai ji gali padėti apsisaugoti nuo gundančio oportunizmo. Gerai tai matė prof. St. Šalkauskis, ano meto Ateitininkų Federacijos vadas ir ideologas, kuris išėjo su gyvosios dvasios sąjūdžiu, ypač kreipdamasis į jaunuomenę.

"Gyvoji dvasia, — rašė jis, tai nuolatinis sielos degimas idealo akivaizdoje..., Kas nedega jaunu idealizmu ir entuziazmu, tas niekados nebuvo tikrai jaunas. O kas savo jaunatvės idealizmo ir entuziazmo nesistengia paversti pastoviomis dorinėmis vertybėmis, tas veltui bus pragyvenęs savo jaunatvę. Bet kad jaunatvės idealizmas galėtų subręsti pastoviomis dorinėmis vertybėmis, jaunatvei būtina gyvoji dvasia, būtinas proto ir valios didelis veiklumas, būtinas gyvas domėjimasis tiesa ir gyvenimu. Gal niekas taip gerai neišreiškia gyvosios dvasios ir sykiu dvasinės jaunatvės, kaip idealo meilė".

Skatindamas jaunuomenę į idealo meilę, St. Šalkauskis siekė sutelkti tam tikrą dvasinių jėgų avangardą, kad galima būtų pralaužti beįsivyraujančią visame gyvenime rutiną, dvasios tingumą, abejingumą idealizmui, tiesai ir laisvei. Tai buvo rezistencinis sąjūdis prieš to meto autoritetinio režimo ugdomą pataikūnišką, beprincipišką arivistinio prisitaikymo gyvenžiūrą, prieš "duoninį lietuvio tipą".

Pačiu laiku buvo pradėtas tas gyvosios dvasios sąjūdis, nes greitai užėjusios nelaimės, kurios ir Lietuvos nepriklausomybę nuskandino, reikalavo tvirtos dvasios atsilaikyti nežmoniškam spaudimui. Čia vėl pasirodė, kiek ateitininkai buvo atsparūs ir kaip okupanto pavergtame krašte daug jų sušvito tauraus heroizmo žygiais, kurių visų dar gerai ir nežinome. Neįstengė tos gyvos dvasios sąjūdžio sužlugdyti nė tremtis. Ne kas kita, kaip tik ši gyvoji dvasia padėjo ir skurdžiose tremties stovyklų sąlygose ateitininkams moksleiviams ir studentam pasireikšti gražia, idealia veikla. Ji šiuo metu yra išplitusi į visus kontinentus. Čia taip pat yra daug pagundų oportunizmo skraistėn susivynioti. Ir tai verčia mus budėti arba, kaip anksčiau sakyta, pasitempti.

DUONOS AR TIESOS ALKIS?

Jeigu jaunatvė ir trykšta gyvąja dvasia, tai jos nuolat tyko ir oportunizmo pagundos — tas vitalinis pasi-

Stud. ateitininkų New Yorko draugovė su Federacijos gen. sekretorium kun. V. Dabušiu ir draugovės dvasios vadu kun. J. Pakalniškiu. Nuotr. V. Maželio

tenkinimo alkis, kuris slypi kiekvieno žmogaus prigimtyje. Tą "gyvybinio alkio filosofiją" labai taikliai yra nusakęs dr. A. Maceina savo "Didžiojo Inkvizitoriaus" komentaruose.

"Gyvybė turi savo norų, savo reikalavimų, todėl ji alksta ir prašosi patenkinama... Gyvybinio alkio patenkinimas yra būtinas žmogui ne tik todėl, kad jis būtų, bet ir todėl, kad jis būtų laimingas... Alkis yra vienas ryškiausių nelaimingumo ženklų. Laimingi šioje žemėje gali būti tik tie, kurie sotūs."

Todėl Dostojevskio Didysis Inkvizitorius ir sako Kristui: "Tu pasakei, kad žmogus yra gyvas ne vien tik duona. Bet ar Tu žinai, kad kaip tiktai šitos žemiškosios duonos vardu žemės dvasia sukils prieš Tave, kovos su Tavimi ir Tave nugalės... Jeigu kartais "dešimtys ar šimtai tūkstančių dangaus duona ir susižavėtų, tai milijonai ir dešimtys tūkstančių milijonų niekados nepajėgs atsisakyti žemės duonos..." Didysis Inkvizitorius todėl ir nutaręs žmones pasotinti. "Gyvybinis alkis, — rašo Maceina, — yra toji vieta, į kurią atsiremia ir kurioje įsitvirtina antikristinės jėgos".

Bet gal tatai tėra atitraukta filosofinė spekuliacija? Anaiptol. Tai istorinė tikrovė. Tai nuolatinis gyvenimo vyksmas. "Panem et circenses — duonos ir žaidynių šaukė ne tik senosios Romos liaudis. Duonos ir žaidynių šaukia visa istorinė žmonija, jieškodama laimės šioje žemėje. "Pastaraisiais laikais pergyvenome ištisą eilę ideologijų, kurios visos atsirėmė į žemės duoną ir norėjo, jos padedamos, sukurti laimę šioje tikrovėje. Šiandien didelė šių ideologijų dalis jau yra žlugusios. Tačiau jos žlugo ne dėl to, kad pasaulis būtų apsisprendęs už dangaus duoną, bet dėl to, kad atėjo kitos ideologijos, kurios duoną ne tik skelbė, bet ir jos apsčiai turėjo. Jos dykumų akmenis buvo pavertusios duona, todėl minios ir nubėgo paskui jas. Pati žemės duona čia pakeitė tik savo pavidalą... Tačiau savo esmėje ji pasiliko ta pati: vergų alkio sotintoja... Milijonai sudeda savo laisvę, savo garbę ir savo sąžinę po juos pasotinusių žmonių kojomis. Jie pasidaro ramūs ir laimingi. Tačiau tuo pačiu jie išsižada aukštesnio gyvenimo, išsižada teisybės alkio, kuris vienintelis padaro žmogų laisvą ir kuris vienintelis jį iškelia viršum gyvulio. ("Did. Inkv." psl. 163).

Dar gimnazijoje teko skaityti romaną, kuriame aprašomi smėlynai, ryją žvėris, žmones ir paukščius. Smėlynai, į kuriuos patekęs žmogus, užbėgęs žvėris ar nutūpęs paukštis, ima nesulaikomai grimsti. Tas smėlyne skęstančiųjų vaizdas giliai įsirėžė mano vaizduotėje. Betgi tikrovėje ar nevyksta kažkas panašaus? Ar mūsų pačių akyse nevienas mūsų laikomas idealistas, nevienas išpažįstąs Kristaus tiesą, taigi ir tą, kad "žmogus yra gyvas ne vien tik duona", dėl stokos dvasios budrumo ar stačiai tik gyvybinio alkio stumiamas, užsimerkęs makoja į tą "good time" smėlyną. Kaip turime nuo to apsaugoti ateitininką studentą, ateitininkus apskritai? Kaip turime gelbėtis?

Kai vykome į šį kraštą, laive turėjome specialias liemenes, kad nelaimės atveju turėtume kuo gelbėtis. Kur tad turime gauti gyvosios dvasios liemenę, kad nenugrimstume čionykštės dominuojančios gyvenžiūros, čionykščio sotumo smėlyne, čionykščio "be happy" bangose? Kaip ateitininkas studentas gali išlaikyti gyvą jaunatvės dvasią, kuri viena gali apsaugoti jo

VADOVAS

ELENA GERDAUSKAITĖ

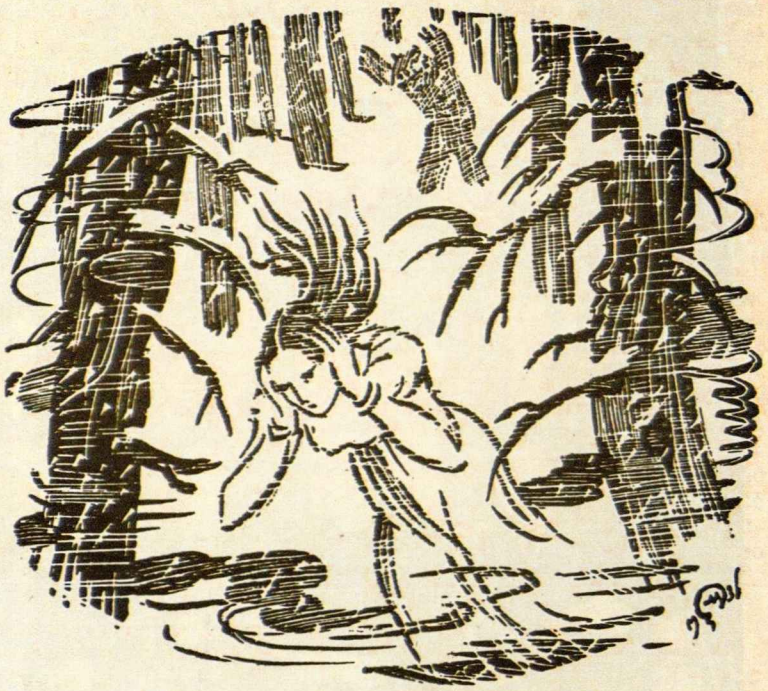

Dail. M. Dobužinskio piešinys

Ir atsitiko, kad kartą Išmintis, lydima savo tarno Proto, išgirdo ašarų sruvenimą. Gailesčio sujudinta, ji atsigrįžo į tą pusę, iš kurios plaukė aimana.

— Man gaila jo, — pasakė Išmintis, žiūrėdama į tamsų slėnį, kame dejavo nelaimių priblokštas žmogus. Ir prisiartinusi lengvu žingsniu, prabilo jin ramiu balsu:

— Ko raudi tu dabar, žmogau? Dabar ko trokšta širdis tavoji? Kuo nepatenkintas esi? Sakyk, ko raudi, ko vaitoji?

Žmogus gulėjo žemėj kniūbščias ir verkė pasikukčiodamas. Tik prisiartinusiai šviesiai esybei ramiai į jį prabilus, žmogus pakėlė pilnas ašarų akis ir vos girdimu balsu atsakė:

— Aš nelaimingas...

— Varguoli, bet ar tu pats sava valia neapsisprendei statyti čia namų, kame dabar jie pastatyti? Įvykdei savo norą, kodėl tada vaisiu jo nesididžiuoji?

— Todėl, kad nusivyliau.

Jo akys sužėrėjo taip maldaujančiai. Jose klajojo ilgesys ir nerimas greičiau iš slėnio šio išeiti. Ir žvelgė akys tos į Išmintį, prašydamos pagalbos!.. Taip, Išmintis suprato tai be žodžių.

— Kelkis ir duok man ranką... Eime! — pagaliau prabilo ji. Paėmusi kaip silpną kūdikį, vedė jį tiesiu keliu į aukštumas už rankos, kur šviečia saulė, ir debesys ilgam paslėpti jos negali.

Po kurio laiko neiškentęs Protas tarė:

— O Išmintie, koks ilgas kelias! Aš pavargau galvodamas, kada bus galas.

O Išmintis atsakė:

— Ak, koks gilus yra tas slėnis...

— Bet, Išmintie, žiūrėk, koks staigus mūsų kelias. Tik žvelk, kaip mūsų pastangos kūnus prakaitu nuplauna! Kodėl nenori tu sustoti ties žydinčiom gėlėm ir leisti mums pasigėrėti spalvų ir kvapo žaidimu? Ir pailsėti laikas...

---

ateitininkiškųjų principų integralumą, kuri viena gali padaryti galima katalikiškumo, lietuviškumo, visuomeniškumo, inteligentiškumo ir šeimiškumo uždavinių realų vykdymą? Kaip išlaikyti savyje gyvą dvasios alkį ir nenorėt būti sočiam vien tik žemės duona?

NORĖTI IR GALĖTI

Pirmiausia reikalingas noras. Kad turėtume gyvosios dvasios, reikia norėti jos turėti. Bet argi žmogui, juoba studentei ar studentui, gali pristigti norų? Atrodo niekados. Bet kodel tada taip dažnai tenka išgirsti nenoriu. Į lietuvių susirinkimus, net į savo ateitininkų draugovės ar bendrosios studentų sąjungos susirinkimus — nenoriu. Į tautinių švenčių bei minėjimų parengimus, neišskiriant nė Vasario 16 ar Birželio 15 — nenoriu. Į lietuvių chorą — nenoriu. Lietuviškos knygos, laikraščio paskaityti — nenoriu. Net Centro Valdybos įpareigojimo išeiti lietuvių literatūros, Lietuvos geografijos bei istorijos programą — nenoriu, o lituanistinių žinių patikrinimo — tai demonstratyviai nenoriu. Va, papomėgiauti uždarame draugų rately, kur nors pliaže, ar dar kur rasti "good time"! "That's fine!" Bet juk ateitininkas tik todėl ir yra ateitininku, kad, Dovydaičio žodžiu tariant, būtų kitoks. Todėl ir ateitininko norai turi būti kitokie, turi būti ateitininkiški.

Ar galima išmokt norėti ateitininkiškai? Ne tik galima, bet yra būtina. Pats noras yra ne kas kita, kaip tarsi elektros srovė. Ar ji taps kambario šviesa, ar šiluma, ar suks kokį motorą, priklauso nuo to, kurį jungiklį panaudosi. Ogi jungiklio naudojimą kontroliuoja ne tik noras, bet pirmiausia valia ir nusistatymas, atremtas į tam tikras bendras tiesas, bendrus principus. Kiekvienas ateitininkas už savo principus yra apsiprendęs. Negalima būti ateitininku iš prievartos. Kiekvienas ateitininkas savo išmintingu laisvu pasirinkimu yra padaręs ateitininko principus savo

— Ar pažįsti tu gėles, drauguži mielas? Ar žinai, dėl ko jos nori mūsų dėmesį atkreipti? Argi nenumanai dirvos rūšies, kurioj jos auga?

Valdovui su tarnu besibylojant dėl klausimų "Kodėl?" ir "Kaip?", Žmogus atydžiai klausėsi, netverdamas smalsumu žinoti, kuo visa baigsis. Aišku, jis žinojo, kad valdovų galia dažnai neribota, bet giliai širdy apmąstė, kad ir jie daugeliu atvejų nemoka jos tinkamai vartoti, kaip jis pats savo laisvos valios. Todėl dabar, tų dviejų esybių pokalbio metu, Žmogus tylėjo. Jeigu jam būtų leista pasirinkti Išminties ar Proto šalininku tapti, jis būtų negalėjęs to atlikti, kadangi abiejų kalbėtojų mintys patiko. Žmogus galvojo:

— Gal būt, aš rinkčiausi valdovo pusę, kadangi būdamas jo šalininku, aš tapčiau ir jo galios dalininku. Bet kas žinoti gali, ar nenubaustų jis manęs už menkniekį skaudžiau, negu derėtų?

— Hm, bet tarnas yra taip pat gudrus. Protas tikriausiai žino, ką jis kalba ir ko nori... Taip, pailsėti būtų malonu... Na, iš tikrųjų, ką gi kenktų, jei mes prisėstume tik trupučiuką, kad ir vienam akimirksniui? Arba, jei nusiskintume po gėlę?

Tačiau Žmogus buvo per silpnas, kad rastų tinkamą, svarbiausia — teisingą, atsakymą. Be to, tą klausimą turėjo išrišti šiedu jo bendrakeleiviai. Todėl dar gali būti laiko, nes apsisprendimas paskutinę minutę yra lygus esmėje apsisprendimui įvykusiam prieš valandą.

Tuo metu, kai Žmogus mintimi sugrįžo vėl prie savo palydovų, jis matė Išmintį atlaidžiai šypsantis ir linguojant galva. Protas be pertrūkio klausiamai į ją žiūrėjo, lyg laukdamas atsakymo.

— Gerai,—prabilo Išmintis, nutraukdama šią tamprią tylą. — Kiekvienas turi teisę sustoti ir apsižvalgyti, ar nepaklydęs, ir net sugrįžti, ne tuo keliu nuėjęs. Kiekvienas turi teisę mokytis iš praeities ir jausti pareigą klaidų nebekartoti. Mano, kaip Išminties, teisė ir pareiga yra parodyti ateitį. Jei judu būtumėt akli, aš leisčiau jums širdim pajusti, bet judu turite akis. Žiūrėkit tad ir pasirinkit sau likimą: ilsėtis ir gėrėtis gėlėmis, arba eiti tuo keliu, kuriuo pradėjau aš jus vesti... Aš neturiu teisės jūsų versti. Tad rinkitės...

Pasakiusi tai, Išmintis rodančiai ištiesė ranką atgal.

Lyg šmėkla, po skvernu viską kišdama, iš slėnio tamsa kilo... Klaikiu rūbu viską dengdama, stengėsi dar apšviestus šlaitus praryti. Kaip pasiutęs šuva tyko į praeivio kojų, taip ši baisi tamsa tų trijų neatstojo!

— Skubėkime! — sušuko išsigandęs Protas.

— Aukščiau į kalnus — pritarė Žmogus.

Išmintis pasuko pačiu sunkiausiuoju keliu aukštyn, kadangi jis buvo pats arčiausias ligi tikslo. O saulės čia netemdė debesys: jisai sau lygiai plaukė jiems po kojų ir baisią tamsą klojo — slėpė nuo akių.

Žmogus ir Protas džiaugsmingai atsiduso. Žmogus tarė:

— Pagaliau saugu! Dabar galėsiu vėl iš naujo pradėti...

— Namus statyti? — nutraukė Žmogų Išmintis šypsodamosi. — Bet ar tu nepagalvojai, kad šį kartą gali juos perkūnija sugriauti? Na, bet man vistiek, tik jeigu lauki patarimo, galiu pareikšti savo nuomonę: nestatyk namų kelionėje, nes juos, kiekvieną kartą iškeliaujant, reikės palikti ir niekada neteks į juos sugrįžti.

Per Žmogaus veidą praskrido liūdesys.

— Nesigailėk, — prabilo Protas, — vistiek jie per maži tau grįžus būtų.

— Štai, tau prašant, aš išvedžiau tave iš slėnio. Išmokai savo pamoką?

Žmogus tylėjo, išsigandęs savo netobulumo, nes nerado atsakymo į paklausimą.

— Man laikas eiti, tačiau paliksiu aš tau savo tarną Protą ir, vėliau atgaivinęs valią, galėsi naują gyvenimą pradėti. Taip, galėsi ir namus statyti. Mano patarimas, tačiau, būtų: statyki rūmus širdyje. Ten neužgaus jų piktos audros, nesugriaus jų nei perkūnija, nei ugnis nesunaikins. Tu būsi juose viešpats ir tavo bus valia, ką su jais darysi. Pastatęs rūmus širdyje, tu juos visur nešiot galėsi ir niekur svetimu netapsi, ir tolimiausieji akiračiai bus pasiekiami ranka. Atminki viena tik, žemėje esi tiktai praeivis...

Tai pasakiusi, Išmintis nusisuko ir pradėjo eiti, tačiau lyg atsiminusi dar ką, bet nutolusi jau gerą galą, atsigrįžo:

— O, beje, jei vėl tau manęs kada nors prireiktų, pasiųsk pas mane Stiprią Valią ir aš tau vėl padėsiu...

Ir išnyko Išmintis miglotuose kalnų toliuose palikus Žmogų vieną su Protu. Žmogus irgi norėjo eiti.

— Prote, esi juk Išminties dalis, prašau, padėk man...!

— Aš galiu daug žinoti, tačiau be Išminties pagalbos aš negaliu parodyti daug galios...

Susiėmė abu už rankų, bet nei vienas nedrįso pirmas pajudėti.

— Žiūrėk, melsvuose toliuose kažkas mums moja! — nuščiuvo Protas ir Žmogus.

Naujan gyveniman pirmuosius žingsnius drąsiai žengti kvietė šviesi Tikėjimo Žvaigždė.

---

norų kontrolieriais, savotiškais saugikliais, savotiškomis raudonomis šviesomis savo norų kelyje. Bet tas pasirinkimas įpareigoja. Įpareigoja ateitininką rūpintis, kad tie ateitininkiškieji norų saugikliai neperdegtų. Įpareigoja ateitininką ties raudonomis ateitininko principų šviesomis savo norų motorą sustabdyti, ogi ten, kur ateitininko principai rodo vieną kryptį, nemauti priešinga rodyklei kryptimi. Jei tik ateitininkas viso to paisys, net nejučiomis įsigys gero šoferio išprusinimą, atseit išmoks savimi vairuoti, išmoks **norėti ateitininkiškai.** O norėti ateitininkiškai — tai ne kas kita, kaip savo norus lenkti principams.

Nors prancūzai ir turi priežodį, "norėti lygu galėti", tikrovėje visada tarp norėti ir galėti telkšo siauresnis ar platesnis griovys, kurį ir ateitininkiškai norint reikia peršokti, kad noras taptų veiksmu. Va, šios rūšies ateitininkiškiems sunkumams įveikti ir ateina talkon organizacijos pavidalu sutelktinės priemonės bei pastangos.

Jei ateitininkiškai norėti pirmiausia yra kiekvieno atskiro ateitininko pareiga ir uždavinys, tai ateitininkiškai galėti pirmiausia yra pačios ateitininkų organizacijos uždavinys, nekartą visų ateitininkų sutelktinių pastangų pareiga. Visokiu atveju yra būtina daugiau ateitininkiškai norėti, kad būtų galima daugiau ateitininkiškai galėti.

Kad tai yra pačių ateitininkų valioj, liudija kad ir šis vieno prašalaičio įspūdis apie vieną šių metų lietuvių sąskrydį. Jis rašo: "Susirinko į parapijos pašiūrę, panašią į amerikietišką garažą, profesoriai, kunigai, studentai, — kiaurais kišeniais, bet padanges siekiančia dvasia, gyva, entuziastinga, maratonines paskaitas ryte ryjančia, svarstančia, diskutuojančia, bet visada draugiška, tiek ginčų įkarštyje, tiek prie geriamos buizos, kuri čia kava vadinama..."

Štai, ką gali tikroji jaunatvės dvasia, gyvoji dvasia, pirmiausia teisybės, ne duonos alkstančioji dvasia, nepasivergusi patogumų ir "good time" pagundoms.

Rembrandto Šv. Povilas (pieštas apie 1630 m.)

ŠEŠTADIENINĖJE MOKYKLOJE UŽVIRĖ KARŠTI GINČAI

JONAS PETRĖNAS

Mokiniai remia kapelioną prie sienos

Neperseniai mūsų mieste, šeštadieninėj Simano Daukanto mokykloj, įvyko įdomus atsitikimas. Tai buvo 1955 m. vasario 12 d. O tų įvykių pradžia buvo tokia.

Po klasę jau vaikštinėjo ir šnekučiavosi keletas mergaičių: Galina Vebeliūnaitė, Nijolė Skundžinskaitė ir Rožė Skrupskelytė. Jos gyvai pasakojos apie vakarykštę baleto studijos pamoką ir net bandė pakartoti ketvirtąją ir penktąją poziciją. Netrukus į klasę įgriuvo Antanas Kleiza, retas mokyklos svečias, tačiau šiandieną, grįždamas iš filmo "Seven Brides for seven Brothers", sumanė ir jis į mokyklą užsukti. Klasėje visi čiauškėjo, sveikinosi, mergaitės mėgino užvesti dainelę "Neišeik, neišeik, tu iš sodžiaus", gi berniukai bandė jas perrėkti, šaukdami dažną refreną "you make me happy"...

Prasivėrė klasės durys. Įžengė kun. Petras Baltrūnas, sakoma, penkerius metus išbuvęs anglų zonoje, Vokietijoje, dabar gi gyvenąs mūsų mieste ir dėstąs tikybą šeštadieninėj Simono Daukanto mokykloj. Kapelionas apmetė akimis klasę, tarytum, klausdamas, kas sekmadienį nebuvo bažnyčioje, po to gi jo akys pastebėjo ant stalo suglamžytą lapelį, prirašytą raudonu pieštuku (panašus į lipstiką!). Jis tą lapelį pakėlė ir garsiai perskaitė:

"Kapelione, mes dažnai girdime jus sakant —" tai yra švento Rašto žodžiai, taip moko ir šv. Raštas", tat prašom paaiškinti, kas tai yra tas šv. Raštas?"

Kapelionas patraukė dar Balfo dovanotojo švarko atlapus, užkišo pirštą už baltos, jau Amerikoje nusipirktos apikaklės, ir pradėjo:

— Hm, įdomus klausimas... Ir laikas įdomus šitą klausimą svarstyti, nes vasario 6—13 d. visoje Amerikoje paskirta šv. Rašto savaitė, kurios tikslas — daugiau supažindinti katalikus su šv. Raštu. O šiandieną ir turime vasario 12 d...

— Kapelione, prašom atsakyti į klausimą, jis mums labai įdomus, — šaukė apigarsiai iš suolo Jurgis Manelis, širdyje trokšdamas prirėmti kapelioną prie sienos.

— Kantrybės, Dievo žmogau, kantrybės, — dėbtelėjo į Manelio pusę kun. Petras Baltrūnas, neaiškiai užmesdamas akį ir į laikrodį.

— **Šventasis Raštas arba Biblija yra rinkinys knygų, kurioms pripažįstame aukštesnį, dievišką autoritetą.** Katalikų Bažnyčios mokslui šv. Raštas yra svarbus tikėjimo šaltinis — tai dieviškosios, amžinos ir neklystančios tiesos žodis, žmonių kalba paskelbtas žmonėms. Vaizdingiau sakant — šv. Raštas yra Dievo laiškas žmonėms, aiškinas jiems tikėjimo ir doros klausimus.

Kaip žinote, šv. Raštas skirstomas į dvi dalis: Senąjį ir Naująjį Įstatymą. Senasis Įstatymas aprima dieviškąjį apreiškimą, paskelbtą išrinktajai tautai prieš Kristaus užgimimą; Naujasis gi Įstatymas talpina dieviškąjį apreiškimą, duotą per žmonijos Atpirkėją, Jėzų Kristų.

Visame šv. Rašte, kaip kokiame gražiame kilime, yra įaustos mintys ir troškimai — **gerai suprasti ir pažinti visatos Kūrėją, Dievą, Senajame Įstatyme kalbėjusį per pasirinktuosius asmenis, pranašus, gi Naujajame Įstatyme prabilusį į mus per savo Sūnų, Jėzų Kristų,** — kiek išraudęs ir susikaupęs dėstė kapelionas, rankoje vis trindamas klausimo lapelį, kuris jau baigė prarasti visiškai savo išvaizdą.

— Kapelione, prašau balso, ar galima? — drąsiai šaukė iškėlęs

ranką Mykolas Trumpa, kurio tėvas, taip mieste kalbėjo, skaitęs "Keleivį" ir niekada neinąs velykinės. — Jeigu šv. Raštas tokia svarbi ir brangi knyga, tai kodėl katalikams kunigai draudžia jį skaityti. Jie, tur būt, bijo, kad žmonės, geriau supratę ir pažinę tas knygas...

Užpakaliniame suole sėdėję berniukai — Juozas Šatas, Algis Šoliūnas ir Petras Pupius, pradėjo traukti jį už bostoninio švarkelio ir šaukė:

— Nutilk tu, Maikio sūnau, bedievi!.. Tavo tėvas "Keleivį" skaito ir niekada bažnyčion neina... Tu gali važiuoti pas Molotovą į Maskvą...

— Kapelione, nebijokit, Trumpa visada toksai su visais mokytojais, — švelniom akutėm žvelgė į kapelioną pirmojo suolo mergaitės, trokšdamos ir jos sustiprinti tikinčiųjų frontą.

— Vyručiai, prašau tvarkos! Jeigu visi vienu kartu šauksim, netrukus prišauksime gaisrininkus, kurie mus išveš iš čia blizgančiomis mašiomis, — ramino įsikarščiavusią klasę kapelionas, taisydamas balfinį švarkelį. — Mykolas Trumpa klysta, sakydamas, kad katalikų kunigai tikintiesiems draudžia šv. Raštą skaityti.

Nuo pat pirmųjų amžių Bažnyčia brangino ir vertino šv. Raštą. **Pirmųjų krikščionių susirinkimuose, pamaldose parinkti žmonės skaitydavo šv. Rašto ištraukas, ypač mėgdavo apaštalo Povilo laiškus, rašytus atskiroms tikinčiųjų bendruomenėms.**

Bažnyčia rūpinosi šv. Raštą išversti į žmonėms suprantamas kalbas, kad jie jį skaitytų, suprastų, giliau pažintų dieviškąją tiesą, paskelbtą žmonėms amžių tekmėje.

Ir šiais laikais popiežiai, vyskupai, kunigai parapijose moko, kad kiekviena šeima turėtų namuose šv. Raštą, jį kasdien po skirsnelį **skaitytų, mąstytų ir gilintųsi į dieviškąjį mokslą.** Jokios baimės čia nėra ir negali būti — neišmintinga būtų žibintą užvošti po puodu, kai jisai skirtas šviesti žmonėms, susirinkusiems namuose, — užbaigė atsakymą kapelionas, panaudodamas net prisimintąjį šv. Rašto palyginimą.

Pamoka jau artėjo į galą. Visi buvo patenkinti, kad šiandieną nebeteks klausinėti nė paaiškinti sekančios pamokos. Kapelionas gi širdyje džiaugėsi ir buvo linksmas, mąstydamas:

— Tai turėjom įdomią šv. Rašto pamoką! Šitokie gyvenimiški, pačių mokinių iškelti klausimai dažnai esti įdomesni ir geriau atsimenami, negu tie, kuriuos randame surašytus vadovėlyje. Juk religija yra gyvas gyvenimas, o ne pageltę knygų puslapiai...

— Kapelione, jau varpelis skamba, — šaukė pirmojo suolo mergytės, taisydamos pusmetines bangas ir patikrindamos, ar neužmiršo lūpų paišelio...

Pakilo nuo kedės ir kun. Petras Baltrūnas, maloniai visiems nusišypsojo, atsisveikino. Netrukus pabiro ir visa klasė, sulįsdama į artimiausią požeminio traukinio stotelę.

Ir vėl juos visus, ir kapelioną, ir mokinius, išvežios požeminiai traukinėliai po įvairias vietoves, ir vėl juos pasitiks šokančios reklamų ugnys, peršančios šauniausius šių metų automobilius, moderniškus baldus, skaniausius pyragaičius, nieko neužsimenančios apie dieviškosios meilės žodį, surašytą šventose knygose...

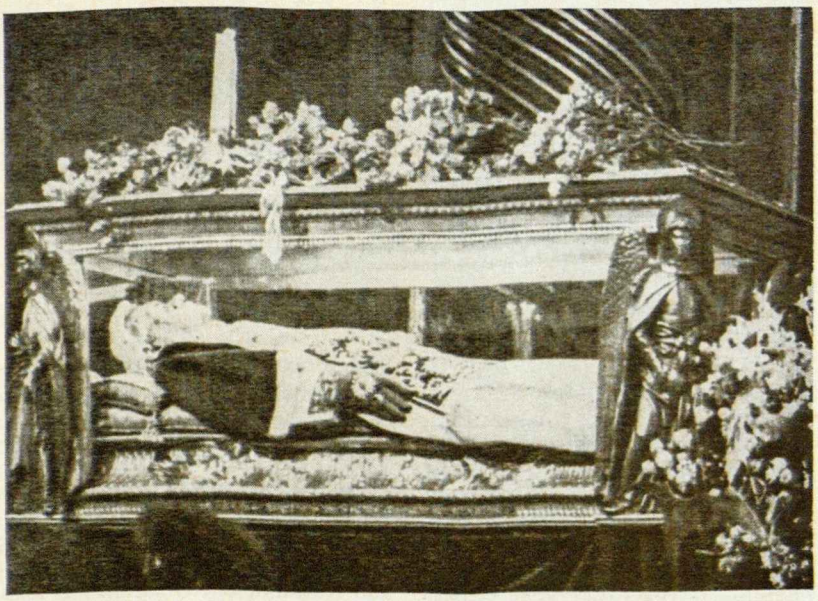

Šv. Pijaus X karstas

POVILAS,

Dievo valia Jėzaus Kristaus apaštalas, visiems šventiesiems Efeze ir tikintiesiems Kristuje Jėzuje.

Malonė jums ir ramybė nuo Dievo, mūsų Tėvo, ir Viešpaties Jėzaus Kristaus.

PALAIMINTAS teesie Dievas ir mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus Tėvas, kurs mus palaimino Kristuje visokiu dvasios palaiminimu danguje. Jis mus išrinko jame pirm pasaulio įkūrimo, kad būtumėm jo akivaizdoje šventi ir nesutepti meilėje. Jis iš anksto paskyrė mus, kad būtumėm jam įsūniai per Jėzų Kristų, taip kaip buvo jo valios sumanyta, kad girtumėm jo garbingą malonę, kuria jis apdovanojo mus savo mylimajame Sūnuje. Jame mes turime atpirkimą jojo krauju, nuodėmių atleidimą pagal turtus jo malonės, kuri apsčiai pasireiškė mumyse visokia išmintimi ir išmone. Dievas davė mums pažinti savo valios paslaptį, taip kaip jam patiko; kaip jis buvo savyje nutaręs, laiko pilnybei įvykus,

atnaujinti Kristuje visa,

kas yra danguje ir kas žemėje. Jame taip pat ir mes esame pašaukti į tėvonystę, iš anksto paskirti nutarimu to, kurs visa daro pagal savo valios nusistatymą, kad būtumėm jo garbės gyrius mes, kurie pirma turėjome vilties Kristuje. Jame ir jūs, išgirdę tiesos žodį (jūsų išganymo Evangeliją) ir į jį įtikėję, esate pažymėti šventąja pažadėjimo Dvasia, kuri yra mūsų tėvonystės laidas jo nuosavybei atpirkti, jo garbei girti (Efez. 1, 1—14).

(Apaštalo Povilo laiško Efeziečiams ištrauka, iš kurios yra paimtas ateitininkų šūkis — "Visa atnaujinti Kristuje").

SVEIKINIMŲ IŠTRAUKOS IŠ V ATEITININKŲ KONGRESO

1954 M. RUGSĖJO 4 - 5 D.

ATEITININKAI SVEIKINA LIETUVĄ

Ateitininkų Kongresas, susirinkęs, Chicagoje 1954 m. rugsėjo 4—5 dd., nuoširdžiai sveikina Brolius Lietuvius Tėvynėje ir su dideliu pasiilgimu Lietuvos ir jos žmonių linki visiems sveikatos, ištvermės, tvirtybės ir Dievo palaimos visuose darbuose bei varguose.

Ateitininkai džiaugiasi ir didžiuojasi didvyriškais lietuvių darbais pavergtoje Tėvynėje. Jūs, Brangūs Broliai, savo tvirta dvasia stebinate pasaulį ir esate pavyzdys išblaškytiems lietuviams, pavyzdys tvirtumo, kantrumo ir kovingumo prieš fizinę ir moralinę priespaudą.

Jūsų pavyzdžio drąsinami, ir mes stengiamės būti nepalaužiami ir stiprūs dvasioje, stengiamės organizuotis ir vieningai, išlaikyti kataliko ir lietuvio vertą vardą, stengiamės tobulėti ir kurti dvasines vertybes, kurias, laikui atėjus, galėtume parvežti ir paaukoti ant Tėvynės laisvės aukuro.

Ateitininkų Kongresas reiškia didelę ir stiprią viltį, kad Dievui laiminant ir laisvajam Vakarų pasauliui padedant, ateis Lietuvai šviesios laisvės dienos, ir visi netrukus susitiksime mūsų brangioje Tėvynėje bendro darbo dirbti ir bendrų tikslų siekti.

(Sveikinimą, transliuojama per Voice of America, perskaitė vyr. "Ateities" redakt. Paulius Jurkus).

JO ŠVENTENYBĖ POPIEŽIUS PIJUS XII,

jau 15 metų laimingai vairuojąs Apaštalų Kunigaikščio šv. Petro laivą — Katalikų Bažnyčią, per savo pasekretorių Msgr. Montini Ateitininkų Federacijai ir V Ateitininkų Kongreso dalyviams atsiuntė apaštališkąjį laiminimą, džiaugėsi ateitininkijos įnašu į bendrąjį katalikiškosios akcijos darbų lauką, o ypač jų žygiais stiprinant krikščioniškuosius idealus lietuvių tautoje. Šv. Tėvas ta proga ir visų lietuvių širdyse žiebė viltį pasitikėti dieviškąja Apvaizda ir nepaliaujant dirbti ir kovoti už Bažnyčios ir lietuvių tautos laisvę.

Jo Eminencija Chicagos arkiv. kardinolas Samuel Stritch

dalyvavo kongreso bankiete rugsėjo 5 d. ir pasakė reikšmingą kalbą, apžvelgdamas ateitininkijos darbus praeityje, ir išryškindamas jų uždavinius dabartiniais laikais ir nuoširdžiai kviesdamas ją ateiti talkon Katalikų Bažnyčiai JAV ir leisti kitiems pasinaudoti ilgamete atkų organizacine praktika. Kardinolo kalbos mintys "TIESA TURĖS LAIMĖTI" atspausdintos "Ateities" nr. 8, 1954 m., psl. 171.

J. E. Arkivysk. Cigognani,

Apaštališkasis Delegatas JAV,

negalėdamas asmeniškai dalyvauti kongrese, raštu sveikino Ateitininkų Federaciją, susirinkusią į istorinį kongresą Chicagoje, ir visiems dalyviams linkėjo Dievo palaimos.

J. E. Kauno Arkivysk. Metropolitas Juozapas Skvireckas:

Iš Tyrolio kalnų, atsimindamas mūsų Tėvynę Lietuvą, mintyje keliuosi į Jūsų tarpą, kad nuoširdžiai pasveikinčiau Jus, susirinkusius į Ateitininkų Kongresą ir pareikščiau geriausius savo linkėjimus.

Jūsų obalsio žodžius yra parašęs Apaštalas Povilas Efeziečiams, kartu paaiškindamas, kad Dievas buvo nutaręs a t n a u j i n t i, t. y. sujungti amžinai po vienu viršininku mūsų Viešpačiu Jėzumi Kristumi v i s a — Angelų pasaulį danguje ir žmonių pasaulį žemėje, kuriuos nuodemė buvo perskyrusi; jie visi turėjo sudaryti vieną vienatinę didelę Dievo šeimą. Galutinis sujungimas, tačiau, bus pilnai įvykdytas tik po antrojo Kristaus atėjimo. Todėl tai čia yra ne tik paskatinimas ištvermingai laikytis savo tikėjimo ir už jį dėkoti, bet kartu paraginimas dėti pastangų, kad tie, kurie yra nutolę nuo Kristaus, yra pasidarę Jo priešais, maišto kėlėjais, būtų grąžinami prie Dievo skirtojo vieno viršininko, to paties Jėzaus Kristaus.

Ką mes pasirinkome savo tikru ir patikimu Viršininku ir Vadu, to nevalia niekados užmiršti!

J. E. Vysk. Vincentas Brizgys

maloniai sutiko dalyvauti Kongresui rengti garbės komitete, patsai dalyvavo kongreso programoje, per iškilmingas pamaldas rugsėjo 4 d. pasakė pamokslą apie ateitininkų sąjūdžio įkvėpėją šv. pop. Pijų X, išryškindamas Pijaus X gyvenimą ir bažnytinių reformų kelią, kurios nuskaidrino Bažnyčios religinį gyvenimą ir pažadino veikliajai krikščionybei.

J. E. Vysk. Vincentas Padolskis

kongresui sveikinimus atsiuntė iš Vokietijos, Koenigstein/Taunus:

Ateitininkija turi didelių nuopelnų Lietuvai ir lietuvių tautai. Bet jos duoklė Tėvynei dar nėra baigta. Lietuva šiandieną yra pančiuose ir jos vaikai išblaškyti po visas pasaulio šalis. Tegu ateitininkai nepalūžta dvasia ir tesiima su visu atsakingumu tų darbų, kuriuos Apvaizda šiose sunkiose laiko sąlygose kiekvienam iš jų skiria, kad Lietuvai ir visai lietuvių tautai būtų užtikrintas šviesesnis gyvenimas. Per aspera ad astra!

Kova už krikščionišką ir katalikišką Lietuvą tebūna visus uždegantis šūkis!

J. E. Vysk. Jazeps Rancans:

Gaila, kad negalėsiu nuvažiuoti ir dalyvauti Kongrese, bet gi maldose ir dvasioje būsiu su Jumis visiems, Ateitininkų Kongrese Chicagoje susirinkusiems, brolišką pasveikinimą ir geriausius linkėjimus. Gausios Dievo palaimos! Visiems dalyviams siunčiu ganytojišką palaiminimą Kristuje!

Nerima Narutė

MĖNESIENA

Kažkas priėjęs liečia
Namų aklas akis,—
Iš sidabrinio spiečiaus
Iškyla pilnatis.

Taip miego nesinori,
Kai spindinti naktis
Į balto vaško korį
Suliejusi mintis.

Ir kambaryje sienas,
Ir žemėje takus
Išpynęs mėnesienos
Voratinklis trapus.

LITURGINIS GAVĖNIOS METAS

Pelenų diena (vasario 23) nuostabia rimtimi ir susitelkimu įveda mus į liturginį gavėnios metą, skirtą atpirkimo kančiai prisiminti ir pasirengti šviesiajam Prisikėlimo sekmadieniui — Velykoms. Ilgametės lietuvių tautos tradicijos gavėnią išpuošė rimtumu, susitelkimu ir ramumu. Šitie religiniai — tautiniai papročiai ir dabar mums yra mieli, artimi ir savi — padeda giliau įsijausti į kenčiančią lietuvių tautą ir pagalvoti apie jai daromas skriaudas ir neteisybę.

Gavėnios metas visus įkvėpia ir skatina gilesniam religiniam gyvenimui, kurį ypač išpuošia kančios giesmės, kryžiaus keliai, susitelkimo — rekolekcijų dienos, velykinė išpažintis ir komunija. Tai visų ateitininkų pareigos, kurias atneša pasninko ir atgailos dienos, Prisikėlimo rytą nužeriamos džiaugsmingo Aleliuja.

ATEITININKŲ IDEOLOGIJOS STUDIJOS

Antrasis metų pusmetis ateitininkiškoje veikloje skiriamas savajai ideologijai geriau pažinti ir įsisąmoninti. Paskaitos, referatai, klausimai, diskusijos, individuali skaityba turės visus įvesti į ateitininkų ideologijos rūmus, pastatytus ant bendrosios krikščioniškosios pasaulėžiūros pagrindų. Šioms studijoms pirmoji sąlyga — turėti ir nuolat skaityti prof. St. Šalkauskio knygą "Ateitininkų Ideologija", išėjusią 1954 m. kongreso išvakarėse. Visi ateitininkų padaliniai rūpinasi šią knygą savo narių tarpe išplatinti ir tuo palengvinti ideologijos studijų darbą.

KONGRESO NUTARIMAI

Penktojo ateitininkų kongreso nutarimai suredaguoti ir paskelbti Ateityje (1954 m. nr. 10 ir 1955 m. nr. 1). Jie iškelia mūsų Federacijos opiuosius klausimus, darbus ir siekimus. Nutarimai liečia Lietuvos vadavimo ir lietuvybės išlaikymo reikalus, religinį gyvenimą ir katalikiškąją akciją, visuomeninį darbą ir bendruosius organizacinius klausimus. Kongreso nutarimai siekia pagyvinti sendraugių, studentų ir moksleivių organizacinį gyvenimą, šalinti įsikerojusius blogumus ir įkvėpti ideologinio entuziazmo. Sąjungų vadovybės ir visi ateitininkiški vienetai įpareigojami kongreso nutarimus gerai išstudijuoti, išnagrinėti ir pagal juos derinti savąją veiklą.

ŠV. KAZIMIERO ŠVENTĖ

Kovo 4 prisimename šventąjį Lietuvos karalaitį Kazimierą, suaugusį su mūsų sostine Vilniumi ir ne kartą stiprinusį lietuvius kovoje prieš užpuolikus. Jo globa ir pavyzdys ypač reikalingas mūsų tautai ir gyviausiam jos nariui — jaunimui dabar, kai tik dvasioje galime vaikštinėti po Vilnių ir paliesti Šventojo paliktąsias pėdas. Šv. Kazimiero šventė ir deramas jos šventimas ateitininkuose turi suburti mus vienan žygin už kunigaikščių miestą, nešantį lietuviams garbę ir pasididžiavimą, spinduliuojantį jaunatvišku skaistumu šv. Kazimiero koplyčioje, nors ir apiplėštoj netikinčių rankų.

PAX ROMANA DIENA KOVO 7

Pax Romana yra Federacija, apjungianti įvairių kraštų stud. katalikų organizacijas. Stud. At-kų Sąjunga, kaip atskiras vienetas, priklauso Pax Romana dalyvauja suvažiavimuose ir atstovauja Lietuvą. Kovo 7 d., kada prisimename šv. Tomą Akvinietį, akademinio jaunimo ir aukštųjų mokyklų globėją, skirta Pax Romana Federacijai ir jos veiklai pagarsinti. Stud. draugovės geriausiai gali ir privalo į šį darbą įsijungti.

KUN. ALFONSO LIPNIŪNO 10 M. MIRTIES SUKAKTIS

Kovo 28 d. sueina 10 metų, kaip Pucke, Lenkijoj, ką tik išėjęs iš Stutthofo koncentracijos lagerio, mirė lietuviškojo jaunimo apaštalas kun. Alfonsas Lipniūnas. Jis gimė 1905. IV. 12 Pumpėnuose. Baigė Panevėžio gimnaziją, Kauno universitete ėjo teologinius mokslus, įšventintas kunigu. Lillyje ir Paryžiuje studijavo sociologiją. Nuo 1929 m. buvo Panevėžio katedros vikaras ir vyskupijos jaunimo direktorius, vėliau Panevėžio ir Vilniaus Pedagoginio Instituto lektorius, Vilniaus lietuvių kun. seminarijos prof.; dvejus metus vokiečių kalintas Stutthofo kacete, mirė vos išėjęs iš to lagerio 1945. III. 28 Pucke, Lenkijoj. Buvo didis pamokslininkas, jaunimo, ypač ateitininkų apaštalas, labdaros ir socialinių patarnavimų organizatorius. Ateitininkija kviečiama maldose ir specialiuose minėjimuose prisiminti kun. Alfonsą Lipniūną, užgęsusį prieš 10 metų, tačiau tebešviečiantį didžiu atsidavimu ir pasiaukojimu Lietuvos kat. jaunimui.

ŠV. PIJAUS X PASIUNTINYBĖ

Š. m. sausio mėn. "Aiduose" dr. Antanas Maceina rašo apie ateitininkų sąjūdžio įkvėpėją "Šv. Pijaus X pasiuntinybė". Straipsnis plačiai nagrinėja Pijaus X gyvenimą, jo reformas vidiniam Bažnyčios gyvenimui stiprinti ir krikščioniškiems idealams žadinti. Ateitininkams verta privačiai ar susirinkmuose tą straipsnį pagvildenti ir pažinti ryškesnes jo mintis.

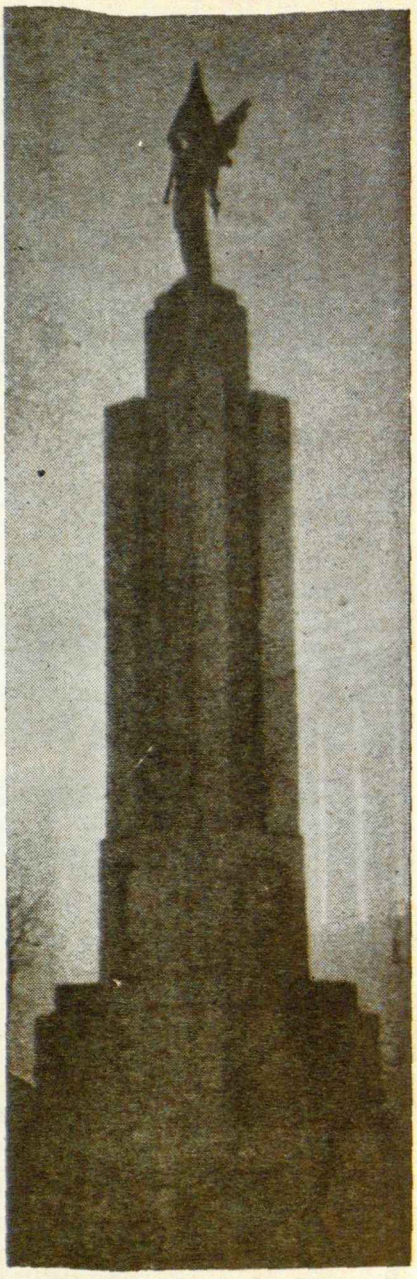

Laisvės statula

Didžiausia garbė — žūti už tėvynės išvadavimą. *Homeras*

Netekti tėvynės — skaudi dalia, tai didžiausia kančia.
Euripidas

Kai aš praradau tėvynę iš savo akių, aš ją suradau savo širdyje. *H. Heine*

Tėvynės meilė neturi pakopų: kas visko nepadarė, tas nieko nepadarė, ir kas visko neatiduoda — nieko neduoda.
Ludwig Boerne

JAUNIMO MINTYS IR DARBAI CHICAGOJE

PASIKALBĖJIMAS SU ALEKSANDRU ŠATU, MAS CHICAGOS APYGARDOS PIRMININKU

Aleksandras Šatas

— Kada įsijungėte į ateitininkų gretas ir kuo esate dėkingas Ateitininkų Federacijai?

Į ateitininkų organizaciją įstojau prieš 23 metus, būdamas Pasvalio gimnazijos pirmojoj klasėj. Ateitininkų Federacijai esu daug už ką dėkingas. Ypač gražiai prisimenu mokslo dienas gimnazijoj, kapeliono ir at-kų kuopos dvasios vado kun. dr. Vyt. Balčiūno žodžius: "Visuose gyvenimo atvejuose pagalvokite, kaip jūsų vietoje pasielgtų Kristus", arba "Kas iš tikrųjų siekia visa atnaujinti Kristuje, tas turi nebijoti aukos". Tie žodžiai ir dabar tebelydi mane gyvenimo kelyje.

— Kas paskatino jus Chicagoje pradėti organizuoti mūsų Federacijos atžalyną—jaunuosius?

Gėdos jausmas! Tai būtų trumpiausias atsakymas, tačiau dėl aiškumo reikia pridėti dar porą sakinių.

Atvykus Amerikon, sunku buvo susirasti butą: niekas nenorėjo priimti mano šeimos su mažais vaikais Lengviausia išeitis — nori buto, pirkis savus baldus. Nusipirkau ir sumokėjau tiek pat, kiek "Draugas" skiria metinės premijos už geriausią romaną. Keturius mėnesius dirbau po 16 valandų į dieną ir norėjau greičiau skolas išmokėti. Dirbu sau vieną dieną ir galvoju apie Kristaus žodžius, jog pasaulio vaikai gudresni už dangaus karalystės vaikus. Gėda pasidarė pagalvojus, kad aš tiek daug plušu dėl žemės gerybių, poilsiui teskiriu vos 4—5 val. į dieną, o aukštesniems idealams nieko... Mečiau antrąjį darbą, įsijungiau į Chicagos ateitininkų eiles ir stebėjau, kaip diena iš dienos tolsta mūsų jaunieji nuo Lietuvos, o apie moksleivių ateitininkų organizavimą jau treti metai tik šnekama ir planuojama...

Pasitaręs su Aldona Prapuolenyte, įsteigiau jaunesniųjų moksleivių kuopą Ciceroje, o kiek vėliau pasisiūliau MAS Centro V-bai suorganizuoti Chicagos moksleivius. Panašus darbas, tik žinoma slaptai, man teko dirbti trejus metus Pasvalio gimnazijoj, verbuojant į ateitininkus naujai gimnazijon įstojusius.

— Idomu, kaip pravedėt patį organizavimo darbą?

Chicagoj yra 10 parapinių mokyklų. Pirmiausia susirinkau žinias, kiek tose mokyklose mokosi tremtinių vaikų, o jų gražų skaičių suradau aštuoniose mokyklose. Kiekvieną savaitę aplankiau po vieną mokyklą, prieš tai suradęs būsimai kuopai dvasios vadą, globėją, paprašęs klebonų leidimo ir gavęs mokyklos vedėjos sutikimą atleisti vaikus nuo vienos pamokos, kurios metu ir sudarydavom kuopos branduolį.

— Ar neturėjote sunkumų su parapijų klebonais ir mokyklų seserimis?

Chicaga tikrai buvo laiminga vieta. Ir parapijų klebonai, ir mokyklų seserys kazimierietės parodė nuoširdaus pritarimo ir paramos. Žinoma, kai kur tekdavo paaiškinti, kad ateitininkai yra katalikiška, lietuviška organizacija, todėl nepavojinga parapijai ar mokyklai.

— Kurių skyrių moksleivius kviesdavote?

V—VIII skyriaus, tačiau tose mokyklose, kur iš viso lietuvių moksleivių tebuvo virš 10, seselės atvesdavo visų aštuonių skyrių mokinius. Šiuo metu esame įsteigę ir jaunučius moksl. at-kus, kuriems gali priklausyti visi II—IV skyrių mokiniai. Iš viso turime 3 vyr. moksl. at-kų kuopas ir 8 jaunesniųjų.

— O kaip į ateitininkiškas mintis atsiliepė Chicagos parapinių mokyklų jaunieji?

Labai jautriai. Pradėdavau nuo anekdotų ir linksmų nuotykių, paskum pokalbio formoj išsiaiškindavom, kad norint gyvenime ką nors

Kun. dr. V. Rimšelis, MAS Chicagos apygardos dvasios vadas, prisega ženklelius.

pasiekti, žaidimų permažai — reikia mokslo. Tačiau doram gyvenimui ir mokslo nepakanka — yra mokytų vagių ir žmogžudžių. Taip prieidavom prie religinių klausimų, pasvarstydavom mūsų tėvynės kančias. Ir taip beveik visose mokyklose didžioji pusė mokinių įstojo į at-kus. Ir šiandieną jie tebėra!

— Kas padeda mūsų jaunuosiuose ugdyti lietuvių kalbą, pamilti knygą?

Pirmas ir pats didžiausias veiksnys — vasaros stovyklos. Reikėtų visą mūsų jaunimą ištraukti bent vienam mėnesiui iš nelietuviškos ir nekatalikiškos aplinkos! Jaunieji moksleiviai jau beveik visi tarp savęs lietuviškai nebekalba. Per susirinkimus ar išvažiavimus lietuvišką žodį palaiko tik nuolatinės globėjo pastabos, gi mūsų 1—2 val. susirinkimai yra tik lašas svetimybių jūroje, tiesa, vis tik padedąs praturtinti vaikų lietuvišką žodyną. Rašinėliai, protokolo rašymas, diskusijos, dainos, žaidimai, eilėraščiai, radio vaidinimai, parengimai — visa tai nejučiom veikia jaunųjų širdis.

— Kas jums padeda ir talkina šitame darbe?

Pirmasis talkininkas — žmona. Be jos aukos ir atsidėjimo negalėčiau palikti savo šeimos keturių "jaunesniųjų at-kų", kurių vyresnysis penkerių, o jauniausias dar tik pusantrų metelių. Organizaciniame darbe padeda gražus būrys talkininkų: 14 globėjų ir 10 dvasios vadų. Nuoširdžiai padeda apygardos dvasios vadas kun. Vikt. Rimšelis, M. I. C. Susilaukiame didžios paramos ir iš Mokyklos Bičiulių, ypač iš jų vadovo K. Kleivos.

— Kokios gi kliūtys pastoja kelią sėkmingesniam darbui?

Globėjų stoka ir auklėjimo priemonių trūkumas. Kurie dirba, tie šalia globėjo darbo turi dar kelias pareigas, o kurie nieko neveikia, tų nė į globėjus nepriprašysi. Dabar turim 22 būrelius, o globėjų tik 14, užtat ir apygardos valdybos 3 nariams — J. Žadeikiui, P. Bagdonui ir man pačiam tenka globoti po kelius būrelius, o tai darbą apsunkina ir nebesuspėjame nė kuopų aplankyti.

— Kokias viltis dedate į apygardos leidžiamą laikraštį "Jaunos Mintys"?

Laikraštėlis trokšta palaikyti dvasinį ryšį tarp narių, apygardos valdybos ir kuopų globėjų, pratinti jaunuosius rašinėti straipsnelius, žinutes ir taip paruošti bendradarbių "Ateičiai". Juk ir Lietuvoje rašinėti pradėdavom nuo "Žvaigždutės", "Ateities Spindulių", paskiau į "Ateitį", o iš čia į "Studentų dienas", "Židinį", "Naująją Romuvą".

Laikraštėlį siuntinėjame visiems Chicagos apygardos nariams. Šitame visame darbe daug padeda kun. Petras Gedvila, kurio dėka dvisavaitinis laikraštėlis kainuoja tik vieną dolerį metams. Jo neskaityti gali tik tas, kuris jau aiškiai nebegali pakęsti lietuviško spausdinto žodžio.

Visas šis darbas, pradėtas Chicagoje prieš kelerius metus, reikalauja daug aukos, atsidėjimo, kitų paramos, tačiau visus stiprina viltis, kad Dievas laimins mūsų rūpesčius ir padės jauniesiems Federacijos nariams augti ir stiprėti religinėje, lietuviškoje ir kultūrinėje dvasioje, — baigė pokalbį atsidėjęs jaunųjų ateitininkų bičiulis Aleksandras Šatas.

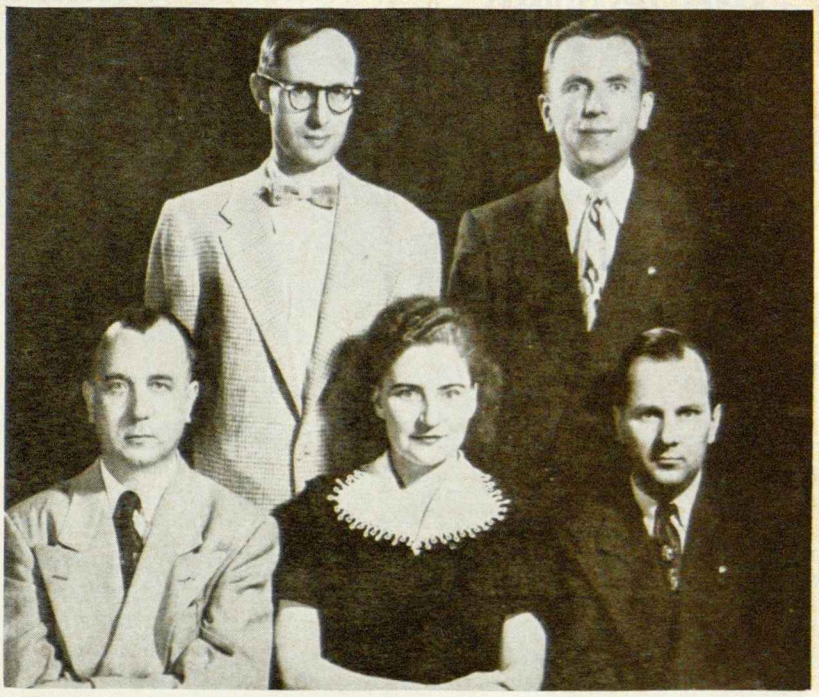

Viršuje — MAS Chicagos apygardos valdyba. Pirmoje eilėje iš kairės į dešinę: iždi. V. Matikiūnas, sekr. — V. Baleišytė, pirm. — Al. Šatas. Antroje eilėje: vicepirm. — P. Bagdonas ir soc. reik. ved. — J. Žadeikis. Trūksta dvasios vado kun. dr. V. Rimšelio, M.I.C. Apačioje — parengia įsegti ženklelius. Kairėje — Al. Šatas.

SAVĘS JIEŠKOJIMAS

Pažinau ją tremties gimnazijos suole. Vos aprimus karui, pradėjome abi lankyti tą pačią gimnaziją, kur išbuvom klasės draugės keturis metus, kol benamio likimas vėl mus išskirstė po platųjį pasaulį.

Tada ji buvo penkiolikmetė nerūpestinga ir it pavasario vėjas gyva ir linksma mergaitė. Sunku būdavo rast ją kada nors nesišypsančią ir nerodančią savo perlo baltumo dantukų, jaunatviškų skaidrių melsvų akių ir tamsių palaidų kasų, kurios darė jos ir taip jau nepaprastai blyškų veidą dar baltesniu ir akis dar ryškiau mėlynas.

Jaunimas ją nepaprastai mėgo už jos tą nuolatinį linksmumą ir sugebėjimą pralinksmint draugiją, kurioje ji būdavo. Gimnazijos pasilinksminimuose niekas negalėdavo be jos apsieiti, nes kai jos trūkdavo, užviešpataudavo "pakasynų nuotaika."

Niekas nematydavo jos kuo nors susirūpinusios ar nusiminusios. Net ir tada, kai jai teko išlydėti į Ameriką savo geriausią klasės draugą Vytenį, kurį visi skaitė jos "simpatija"; ji neparodė jokio nusiminimo ar susijaudinimo. Į viską vis atsakydavo įprastu tonu:

— Gi dėl to man nei šilta nei šalta.

Gerai atmenu, kai vieną kartą iš klasės auklėtojo gavom parašyt temą: "Mano ateities planai". Papratus jos rašinius matyt visuomet vienais iš geriausių klasėj, nustebau, kai šį kartą jos buvo įvertintas blogai. Pasiteiravus pas ją, kur čia priežastis, gavau iš jos trumpą ir šaltą atsakymą:

— Man tokios problemos galvoj nestovi, tai iš kur aš galiu gerai parašyt.

Praslinko metai, nusinešdami praeitin tas linksmas ir nerūpestingas dienas, iš kurių liko tik malonūs prisiminimai. Ir štai kartą, po ilgoko laiko, netikėtai ją sutikau viename Amerikos didmiesty Malonu buvo vėl prisiminti tas kartu praleistas nerūpestingas dienas. Tačiau mano dideliam nusiminimui ir nustebimui, ji buvo jau nebe ta pati linksma ir nerūpestinga mergaitė, kurią pažinau tada gimnazijoj. Pastebėjau ją dažnai tylinčią ir susimąsčiusią, o jos veidą dar blyškesnį. Atrodė kažkoks nuolatinis nerimas ir abejonės gaubė ją. Nepastebėdavau jos dabar jaunimo rateliuose visuomet linksmos ir juokaujančios.

Vieną žiemos vakarą pripuolamai užsukau pas ją ir, radus vėl kažkodėl lyg prislėgtą, jaučiausi šiek tiek ne sava. Norėdama pertraukti tą sunkią tylą, kuri gaubė mus, pratariau juokaudama:

— Tai kuris gi tau dabar širdį pavergė, jog atrodai lyg būtum be galo įsimylėjus.

Tačiau ji pusiau nusišypsojus šaltu balsu atsakė:

—Jeigu nebūtų prieš mane nieko svarbesnio šiuo momentu, tai gal ir teisybę sakytum. Bet dabar tas man atrodytų labai menkas dalykas.

Aš žiūrėjau į ją klausiančiu žvilgsniu. Ji prislėgtu tonu tęsė toliau:

—Pasakyk man, Onute, kodėl ne visi žiūri į gyvenimą per tuos pačius akinius ir kodėl ne visiems jis toks pats atrodo?

— Kad ne visų akys vienodos, todėl ir akinių skirtingų reikia, — nusijuokiau.

— Taip, gal tau labai juokingai atrodo, — ji dabar nešyptelėjo. — Štai tu už poros metų gal būt ištekėsi, o paskui... paskui tu sėdėsi savo laimės pily ir būsi laiminga, atradus savo tikrąją paskirtį šiame gyvenime. Bet kodėl aš to savo gyvenimo negaliu įsivaizduoti? Už metų, kitų baigsiu universitetą, bet kas iš to? Universitetas man neparodo kelio, kuriuo šiame gyvenime turėčiau keliaut. Štai jau keli metai, kai gyvenu kažkokiam nepasitikėjime ir negaliu savęs surast. Kodėl aš negaliu taip trumpai ir aiškiai atsakyt į klausimą, kurį iškelia pats gyvenimas? Štai svajoju apie vieną profesiją, bet vėl lyg girdžiu savo kenčiančios tėvynės balsą: Juk tu galėtum ruoštis tam, kad daugiau man prisikeliančiai galėtum duot, negu žodį. Juk tu žinai, kad galėtum būt man daugiau naudinga. Bet štai šį balsą lyg ir nustelbia kitas, kuris kartoja, jog tikrojo pašaukimo atlikimas šiame pasaulyje yra tiesioginis kelias į Kristaus minimą Viešpaties džiaugsmą. Štai lyg ir girdžiu jį kviečiantį būti vienu iš jo darbininkų didžiajam vynuogyne.

Šį paskutinį sakinį ji lyg nutęsė pašnibždom. Vėl mačiau ją prislėgtą ir abejingą. Nežinojau ir nesugebėjau, kaip ją paguost ir kuo padėt.

Jau daug laiko praslinko nuo to paskutinio mūsų susitikimo. Prisimenu ją dažnai savo maldoj ir kartais klausiu savęs, ar jau ji surado savo tikrąjį kelią, kuris jai, daugiau negu daugeliui iš mūsų, atrodė svarbus. Gal dar ir šiandien ji tebejieško savęs...

A. V.

Daiva Nauragytė

VĖJAS

TARTUM gėlės, baltos gėlės,
Nuo takų sniegulės kėlės,
Vėtros sūkurio pagautos,
Iš pusnyno išviliotos,
Išsūpuotos, išbučiuotos,
Vėjo pasakom apgautos.
Tu juokies, o įsivėlę
Tau į plaukus snieguolėlės
Tirpsta, spindi karolėliais.
Tegul tirpsta — dar prigaudys
Jaunas vėjas snaigių saujas,
Pažiūrėk, kaip išdykauja!
Nor prajuokinti praeivį —
Daužo pusnį, sukas, raivos,
Už skvernų tyčiom patąso
Ir pribėgęs beria snaigių
Į pat veidą —
Rodo drąsą.
Mūs jaunystė — linksmas vėjas,
Pusnyje įsibėgėjęs,
Nusijuoks, suvels tau plaukus
Ir nulėks pusnim nelaukęs,
Snaigių pavaikyt po lauką,
Kur tolybės baltos šaukia.

Žiema atnešė džiaugsmą Putnamo bendrabučio mergaitėm. Nuotr. V. Maželio

SPORTAS

Rašo JONAS ŠOLIŪNAS

Laužkime ledus į sportinį entuziazmą

Mūsų periodinėje ir neperiodinėje spaudoje smarkiai rašoma lietuvybės išlaikymo klausimais. Spauda — visuomeninio gyvenimo veidrodis, tai reiškia, kad esame rimtai susirūpinę savo prigimties išsaugojimu. Tačiau dažniausia tas susirūpinimas ir pasilieka mūsų kalbose, mintyse ir spaudos puslapiuose. Dažnai svajojama, pamiršus kasdieninį gyvenimą.

Lietuviškasis jaunimas šiandien turi gražių organizacijų. Visos jos daugiau ar mažiau veiklios: leidžia savą spaudą, šaukia suvažiavimus, rengia stovyklas. Tačiau vienas labai svarbus faktorius jaunimo organizacijų veikimo programose visiškai užmirštas. Tai veiklus sportinis judėjimas, tai didesnis susidomėjimas sportiniais reikalais.

Visi sutinka, kad sportinis aktyvumas būtinai reikalingas jaunam žmogui, daugelis supranta, kad nuo sportinio veiklumo gali priklausyti ir mūsų jaunimo ateitis. Tačiau, kai šiais klausimais spaudoje norima kartais plačiau pasisakyti, kažkaip nepavyksta ir gana. Įvairūs sportiniai reikalai sukišami į mažyčius, pamestinuko teisėmis gyvuojančius, sporto skyrelius. Net mūsų pedagogai, kultūrininkai ir jaunimo globėjai apie sportą neranda noro ir laiko pakalbėti.

Tuo tarpu pats jauniausias jaunimas veržte veržiasi į sportą. Pamokoms pasibaigus mokykloje, jis susiburia sporto aikštėse, kur dažnai su draugais jau svetima kalba kalbasi. Ir šitoje vietoje reikėtų tik suprantančios rankos, kuri to jaunimo nepaleistų su svetimaisiais, kuri susidomėjimą sportu mokėtų panaudoti kaip priemonę išlaikyti jį savajam kraštui. Kartais neaišku, ar čia nesupratimo stoka, ar pikta ignoracija. Deja, per ilgesnį laiką stebint lietuviškąją spaudą, nenoromis susidaro įspūdis, kad ignoracijos pas mus netrūksta.

Su rūpesčiu tenka pripažinti, kad ir paties jaunimo eilėse nerandama didesnio susidomėjimo. Juk pats jaunimas geriausiai galėtų sau padėti. Studijuojantis jaunimas sugeba ir neblogai plunksną valdyti, tad galėtų bandyti pralaužti ledus ir plačiau sportiniais klausimais prasiveržti į mūsų spaudos puslapius. Deja, ir čia nematyti entuziasmo.

Kodėl sportinės idėjos mūsuose apmirusios, kodėl net jaunimas juo nelabai domisi? Juk, rodos, gyvename tokiame krašte, kur sportas yra tapęs dievaičiu. Tačiau taip tik iš tolo atrodo. Gyvename krašte, kur didžiausia galybė yra reklama. Reikia išmokti ir mums panaudoti tą galybę sportinio gyvenimo propagavimui, užversti laikraščių redakcijas straipsniais įvairiomis sporto temomis, — tada gal ir mūsų visuomenė kitaip pažiūrės į sporto judėjimą.

Penkeri metai naujose gyvenimo sąlygose greit prabėgo, ir nutautėjimo vaisiai jaunimo tarpe jau aiškiai jaučiami. Reiškia, priemonės, kurios buvo naudojamos tam nutautėjimui stabdyti, ne visos buvo labai efektingos. Kodėl tad nepabandyti dar vienos, kuri beveik dar nebuvo naudota: lietuviškosios sportinės idėjos skleidimo.

KREIVOS ŠYPSENOS

MŪSŲ STUDENTAI NAMUOSE

Piešiniai G. Botyriaus

IMK IR SKAITYK

* **Šv. Rašto savaitė** Amerikoje paskirta vasario 6—13 dienomis, kurios tikslas — supažindinti katalikus su šv. Raštu ir paskatinti, kad kiekviena šeima ar pavienis žmogus turėtų Bažnyčios vyriausybės patvirtintą šv. Raštą, ir jį skaitytų.

* **Šv. Jeronimas,** Bažnyčios Daktaras, pop. Damazo pavedimu 4 amž. šv. Raštą išvertė į lotynų kalbą. Tas vertimas vadinamas Vulgata, kurį Tridento susirinkimas patvirtino ir pareiškė esant autentišką. Oficialiuose tekstuose ir liturginėse maldose Bažnyčia dabar šį vertimą ir naudoja.

* **Žemaičių vysk. kunigaikštis Arnulfas Giedraitis,** rūpindamasis katalikybės atgimimu ir stiprėjimu Lietuvoje, į lietuvių kalbą išvertė visą Naująjį Testamentą ir 1816 m. jį išleido Vilniuje. Knyga buvo pavadinta: "Naujas's Istatymas Jėzaus Christaus Wieszpaties musu. Lietuwiszku lezuwiu iszgulditas par Jozapa Arnulpa Kunigaiksztі Giedrayti Wiskupa Ziemaiciu, zenklininka s. Stanislowo".

* **Kun. Juozapas Skvireckas,** vėliau Kauno Arkivyskupas Metropolitas, 1901 m. pradėjo naują šv. Rašto vertimą į lietuvių kalbą. Tam darbui ir šv. Rašto studijoms jisai paskyrė savo amžių, įduodamas lietuviams į rankas visą šv. Raštą, išverstą ir paaiškintą lietuvių kalba.

Pirmąją N. Testamento laidą vysk. J. Skvireckas išleido 1922 m., minint Žemaičių vyskupijos 500 metų įsteigimo sukaktis. Ketvirtoji laida išleista Stuttgarte, Vokietijoje. 1947 m. Ji buvo Amerikos R. Katalikų Vyskupų dovana tremtiniams Lietuvos Katalikams — guosti juos sunkiose ištrėmimo dienose ir stiprinti Dievo meilės žodžiu, įvilkti į lietuvišką rūbą.

* **Šv. Pius X,** 1909 m. Romoje įkūrė Biblijos Institutą šv. Rašto studijoms remti, populiariems veikalams leisti ir Palestinai tyrinėti. Studijų kursas trunka 3 metus. Vadovauja tėvai jėzuitai. Institutas leidžia žurnalus: Verbum Domini, Orientalia ir Acta Pontifici Instituti Biblici. Šiuo metu Institute šv. Rašto doktoratui rengiasi "Ateities" bendradarbis tėv. dr. Klemensas Žalalis, O. F. M.

* **Religinė At-kų Federacijos programa,** kuri netrukus bus paskelbta, gražią vietą yra numačiusi ir šv. Rašto klausimams nagrinėti: moksleiviai ir studentai turi pažinti šv. Rašto aiškinimo taisykles, perskaityti ir panagrinėti atskiras šv. Rašto knygas, atskleidžiančias apreikštąjį tikėjimo mokslą.

* **Šv. Raštą** geriau suprasti ir ji pažinti gali daug padėti neseniai išėjusi knyga:

....**Dr. Juozapas Skvireckas, Kauno Arkivyskupas Metropolitas: BENDRASIS IVADAS Į ŠVENTĄJĮ RAŠTĄ.** II laida. Roma, 1954. Išleido kan. Dr. J. Končius. 59 p.

DARBAI ŽMONĖS

STUDENTAI GYVAI REAGUOJA

Lietuvių Studentų Sąjunga šiemet reiškiasi gana aktyviai visuose frontuose. Gražiai pasirodžiusi savo angliškuoju biuleteniu "Lituanus", (kurio jau ruošiamas ir antrasis numeris), visai neseniai LSS gyvai reagavo į Alto vadovybės atsišaukimą stiprinti informaciją lietuviškaisiais klausimais amerikiečių visuomenės tarpe. LSS ragina savo narius visais būdais telkti ir rinkti Lietuvos bylą liečiančią medžiagą: amerikiečių pareigūnų vienokius ar kitokius pasisakymus, spaudoje pasirodančius straipsnius ir pan.

Dėmesys atkreiptas ir į tai, kad neužtenka tik pasitenkinti medžiagos rinkimu, tačiau būtinai reikalinga ir "išnaudoti visas progas, pasitaikančias ryšium su tam tikrų asmenų pareiškimais mums rūpimais klausimais, parodant vieningą studentijos balsą mūsų bylos sargyboje. Į tą darbą įeitų rezoliucijos, padėkos laiškai asmenims, pasisakiusiems teigiamai pavergtų kraštų atžvilgiu."

LSS nepasitenkino minetu aplinkraščiu. Jau pradėti ir konkretūs žygiai. Pačioje Centro Valdyboje užsienio skyriuje, paskirti du nariai tam darbui vadovauti. Kiekvienos LSS padalinio valdyboje taip pat turi būti vienas valdybos narys, tiesioginiai tuo reikalu besisielojąs.

Reagavimas į Lietuvos bylos draugų pasisakymus padėkos laiškais organizuojamas plačiu mastu. Tuo tarpu visi lietuviai studentai raginami siųsti padėkos laiškus senatoriui Knowlandui (Rep.), kuris ne kartą Lietuvos atžvilgiu yra išreiškęs nuoširdžių minčių.

Šią akciją išvystė lietuviai studentai buš padarę didelį darbą ir prisidėję prie Lietuvos laisvės bylos gynimo. Reikia pastebėti, kad tą patį darbą, nors plačiajai visuomenei gal ne visiškai pakankamai reklamuodamiesi, jau per eilę metų dirba Lietuvos Vyčių organizacija. Lietuvos Vyčiai per metus parašo arti 25.000 laiškų: padėkų, atrėmimų, pataisymų ir kt. paskiriems asmenims, organizacijoms ir įvairiems laikraščiams bei žurnalams. Studentų Sąjungos nariuose vyčiai tikrai ras puikius talkininkus.

b

VATIKANO PAŠTO ŽENKLAI SU AUŠROS VARTŲ MARIJA

Aušros Vartų Dievo Motinos paveikslas, tapytas dar 16 šimtmetyje, paskutinėmis žiniomis rusų kažkur išgabentas. Savo užimtuosiuose kraštuose komunistai stengiasi išnaikinti visus religijos pėdsakus. Tam naikinimui prisiminti Vatikanas pereitų metų pabaigoje išleido naujus pašto ženklus su Vilniaus Aušros Vartų Motinos atvaizdu. Ženklai buvo išleisti Marijos Metų užbaigai atžymėti. Paveikslą pašto ženklams nupiešė Romoje gyvenanti lenkų dailininkė Kazimiera Dabrowska. Po atvaizdu yra lotyniškas parašas — Mater Misericordiae.

Dėl šio pašto ženklo jau spėjo iškilti ginčai tarp lenkų ir lietuvių. Tuoj pat po ženklo pasirodymo lenkai paskelbė spaudoje, kad Vilnius esąs Lenkijos miestas. Į tai buvo griežtai reaguota, ir tie patys laikraščiai vėliau atitaisė savo klaidas, pažymėdami Vilnių lietuvišku miestu.

• **Vasaris—spaudos vajaus mėnuo.** Kasmet vasario mėnuo yra skiriamas katalikiškosios spaudos vajaus mėnesiu. Šiemet toks vajus pradėtas NCWC spaudos departamento vysk. Thomas Gorman atsišaukimu. Jame vyskupas pabrėžia, kad neturėtų būti nė vienos šeimos be katalikiško laikraščio. Katalikai taip pat turėtų savąją spaudą skaityti ir ją visokeriopai remti.

LIETUVOS NACIONALINĖ M. MAŽVYDO BIBLIOTEKA

PROF. JONAS JABLONSKIS — BENDRINĖS KALBOS TĖVAS

Šiemet sukanka 25 metai nuo mūsų kalbininko J. Jablonskio-Rygiškių Jono mirties. Jo nuopelnai lietuvių rašomajai kalbai suvienodinti bei sutvarkyti yra istorinės reikšmės, todėl jis vadinamas mūsų bendrinės kalbos tėvu.

J. Jablonskis gimė 1860 m. gruodžio mėn. 30 d. Kubilių km., netoli K. Naumiesčio. Dar vaikas būdamas, motinos ir kaimo siuvėjo padedamas, išmoko skaityti. Gimnaziją baigė Marijampolėje 1881 m. ir išvyko Maskvon senovės kalbų studijuoti. Žymesnieji universiteto profesoriai buvo greitai sužavėti jo gabumais ir tapo tikrais jo draugais.

Baigęs universitetą, Jablonskis įsijungė į lietuvišką veiklą bei lietuvių kalbos studijas. Dėl šios veiklos jam teko nuo rusų valdžios skaudžiai nukentėti: buvo kilnojamas iš vietos į vietą, siunčiamas mokytojauti į Rusiją ir atleidžiamas iš tarnybos. Atsikūrus Lietuvai, Jablonskis dėstė universitete ir vėliau buvo išrinktas Kauno Universiteto Humanitarinių Mokslų Fakulteto garbės profesorium. Mirė 1930 m., vasario 23 d., palaidotas Kaune.

Visas J. Jablonskio gyvenimas buvo pašvęstas lietuvių kalbai: jis ją pats uoliai studijavo ir kitus mokė ją pažinti. Norėdamas apvalyti lietuvių kalbą nuo svetimybių, pats ėjo į kaimus ir klausinėjo vietos žmones, kaip jie taria atskirus žodžius. Kalbos reikalais rašė straipsnius ir išleido eilę knygų. Žymiausias jo veikalas yra "Lietuvių kalbos gramatika", išleista 1901 m., kuri buvo tuometinis pagrindas tvarkingam literatūrinės lietuvių kalbos išsivystumui.

Ateitininkiškajam jaunimui prof. Jablonskis yra pavyzdingas savo gimtosios kalbos mylėtojas. Besimokydamas rusiškoje gimnazijoje jis netik neišsižadėjo bei nepamiršo savo kalbos, bet jai pašventė visą savo gyvenimą, ją studijavo ir kitus mokė. Todėl šias jo mirties sukaktuves minint, kiekvienas nelietuviškoje mokykloje besimokąs lietuvis turi pasiryžti savo gimtąją kalbą pažinti, išstudijuoti, taisyklingai kalbėti ir rašyti.

A. Sabaliauskas

KULTŪRINIS GYVENIMAS

• **Vasario 16 Gimnazija žada** išleisti savo rėmėjų ženklelį, kuris bus skiriamas visiems gimnazijos rėmėjų būrelių nariams. Ženklelis bus metalinis, nedidelio formato, prisegamas. Balandžio mėn. gimnazijos vadovybė numato taip pat išleisti metraštį. Jau sudaryta metraščio redakcinė komisija.

• **Didžiulei dainų šventei, kuri** ruošiama Chicagoje, šiuo metu sudaromas komitetas. Dainų šventė bus visų Amerikos ir Kanados lietuvių šventė.

• **Dailininkas Adolfas Valeška** šiemet švenčia savo 50 metų sukaktį. Dailininkas baigė Kauno Meno Mokyklą ir išėjo į meno pasaulį, kaip originalus menininkas. Vėliau dail. Valeška daugiausia pradėjo reikštis kaip pritaikomojo meno kūrėjas, dekoruodamas bažnyčias. Atvykęs į Ameriką, dail. Valeška jau spėjo išdekoruoti tris bažnyčias. Didžiausias jo darbas — Šv. Kryžiaus parapijos bažnyčios Chicagoje išdekoravimas.

• **Apie religinę padėtį Lietuvoje** neseniai plačiai rašė Brazilijos žurnalas "In altum". Straipsnis buvo iliustruotas arkiv. J. Skvirecko atvaizdu ir Pravieniškės kankinių nuotrauka.

• **Tėviškės Žiburiai, Kanadoje** leidžiamas savaitraštis, įžengė į šeštuosius metus. Tėviškės Žiburius Toronte nuo 1949 metų leidžia Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija, kuri turi suorganizavusi ir nuosavą "Žiburių" leidyklą. Nuo pat savaitraščio įsikūrimo jį redaguoja dr. A. Šapoka. Dabar jam talkininkauja dr. P. Gaidamavičius. Tėviškės Žiburiai yra vienas iš labiausiai europietiškos dvasios lietuviškų laikraščių šiame kontinente. Jis plačiai skaitomas ne tik Kanadoje, bet ir Jungtinėse Amerikos Valstybėse.

• **"Anykščių šilelis"** — Antano Baranausko poema netrukus išeis iš spaudos, gražiai iliustruota dail. Prano Lapės. Knygą išleidžia Gabija.

• **Lietuvių Dainos Amerikoje** vis dar tebėra rankraštyje. Ištisus dvejus metus dr. J. Balys, remiamas Indianos universiteto ir kitų amerikiečių mokslo įstaigų važinėjo su fonografu po Amerikos lietuvius ir užrašinėjo senas lietuvių liaudies dainas. Buvo užrašyta per 1000 dainų, iš kurių 425 būdingiausios dainos yra atrinktos ir paruoštos spaudai. Dali dainų iš to rinkinio atsispausdino "Aidai" 1955 m. 1 nr. Senovinės liaudies dainos yra nepaprastai įdomios ir iškelia didelį kultūrinį lobį.

• **Ir vėl už naują romaną** "Draugas" skiria 1000 dolerių premiją. Ši kartą konkurso komisija numatoma sudaryti Kanadoje.

• **Los Angeles mieste suorganizuot.** lietuvybės studijų klubas, kuris jau pradėjo darbą. Neseniai buvo skaityta paskaita apie lietuviškų pavardžių keitimą naujai atvykusiems, priimant Amerikos pilietybę. Paskaitą skaitė mokytojas Feliksas Kudirka.

• **Vokiečiai rašo apie Gliaudos** romaną "Namai ant smėlio". Vokiečių klaipėdiečių laikraštis "Memeler Dampfboot" atspausdino recenziją apie J. Gliaudos romaną, kuris prieš trejus metus laimėjo "Draugo" premiją.

• **Dr. Juozas Eretas išrinktas** Rašytojų Draugijos nariu. Šiuo metu dr. Eretas gyvena Šveicarijoje, daug rašo įvairiais klausimais, kurie liečia Lietuvą ir kitus pavergtus Baltijos kraštus.

• **Profesorius Juozas Žilevičius** paruošė Lietuvių Muzikos Vardyną, kuris greitu laiku bus pradėtas leisti atskirais sąsiuviniais. Tai bus lietuviška muzikos enciklopedija. Vardyno leidimą pasiėmė "Muzikos Žinios", redaguojamos muz. J. Kreivėno. Muzikos Vardyno išeisią du stambūs tomai.

• **Ispanai rašo apie Lietuvą.** Madride leidžiamas žurnale "Oriente" neseniai buvo įdėtas išsamus straipsnis, pavadintas "Kova už teritorijas centro Europoje". Jame vaizdžiai aprašomos Klaipėdos ir Vilniaus problemos. Prieš keletą mėnesių tas pats žurnalas buvo rašęs apie Lietuvą straipsnyje "Septyni šimtai metų tautinio vieningumo".

• **"Jaunimo Žygiai". Tokiu vardu** leidžiamas priedas jaunimui prie "Tėvynės Sargo"' netrukus pasirodys atskiru žurnalu. Pirmajame numeryje bus gausu straipsnių krikščioniškosios demokratijos ir jaunimo temomis.

• **Vilniaus miesto istorija** — knyga parašyta dr. A. Šapokos, yra numatyta išleisti pirmuoju Lituanistikos Instituto leidiniu. Lituanistikos Institutas savo leidžiamas studijas stengsis paruošti kiek galima populiariau, kad jos būtų prieinamos platesnei visuomenei. Toliau numatoma išleisti prof. Vaclovo Biržiškos lietuvių literatūros bei kultūros istorijos studiją.

• **Generolas Stasys Raštikis,** buvęs Lietuvos kariuomenės vadas, yra parašęs savo atsiminimus, kurie greitu laiku pasirodys spaudoje. Knygą žada leisti Lietuvių Dienų leidykla Los Angeles, Calif.

• **Juliaus Gaidelio,** mūsų kompozitoriaus, gyvenančio dabar Bostone, muzikinę sonatą smuikui su fortepionu išpildė New England konservatorijos Bostone studentai savo koncerte. Kūrinys atkreipė dėmesį daugelio muzikų kritikų.

• **Jaunimo švietimo klausimai** ir lietuviškų mokyklų reikalai buvo svarstyti sausio 15 d. New Yorke įvykusiame katalikų švietimo darbuotojų posėdyje. Posėdį sušaukė ALRK Federacija. Posėdžiui vadovavo Federacijos pirmininkas dr. A. Damušis iš Clevelando ir dr. V. Viliamas iš New Yorko. Posėdyje dalyvavo daug lietuvių seselių, kurios dėsto lietuvių kalbą. Buvo svarstyti šie klausimai: lietuvių kalbos ir vadovėlių klausimas mokyklose, laikraštėliai vaikams, vaikų literatūros leidimas, jaunimo stovyklų klausimai ir kt.

• **New Yorko viešoji biblioteka**, kurioje sukrauta 5.475.000 tomų knygų, yra pati didžiausia viešoji biblioteka Amerikoje. Ji stovi antroje vietoje tuoj po Kongreso bibliotekos Washingtone, kuri turi per 9 mil. tomų. Paskutiniu laiku kyla didelis susirūpinimas del New Yorko viešosios bibliotekos likimo, nes kiekvienais metais ji turi arti pusės mil. dolerių nuostolių. Neseniai didžiuliai plakatai prie bibliotekos pastatų paskelbė piniginį vajų bibliotekos reikalams.

• **Atrastos senos statulos iš** pirmojo šimtmečio po Kristaus gimimo, bekasinėjant prie Romos esančių imperatoriaus Adrijano rūmų liekanas. Rasta kai kurių graikų ir romėnų dievų galvos ir begalvės statulos, greičiausiai sukurtos žymių graikų skulptorių Polycleto ir Cresilo. Naujai atrasti kūriniai laikomi labai vertingi.

NAUJĄ DAKTARĄ PASITINKANT

Džiugu skaityti spaudoje apie mūsų vyresniosios kartos pasiektus laimėjimus kultūrinėje srityje, bet dar maloniau matyti, kad gausus būrys jaunuomenės nepasidavė viliojančiai dolerio pagundai, bet pil-

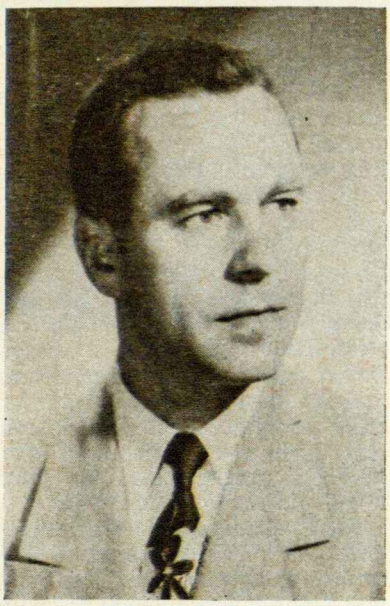

Dr. Kazys Labanauskas

ni ryžto pasuko į mokslo židinius. Vienas iš tokių pasiryžėlių yra Kazys Labanauskas, kuriam Illinois universitetas Urbanoje šiomis dienomis suteikė agronomijos daktaro laipsnį.

Dr. Kazys yra žemaičių krašto sūnus, gimęs 1923 metais Dubinių kaime, prie Telšių. Baigęs Telšių Vysk. Valančiaus vardo gimnaziją 1942 m. Kazys iš vaikystės dienų prisirišęs prie žemės, vyksta į Dotnuvos Žemės Ūkio Akademiją pasisemti žinių, kad galėtų vėliau jas perduoti savo pamiltam kaimui.

Likimo pirštas, kaip ir daugeliui, pasuko gyvenimo rodyklę nelaukta kryptim, ir karo šūviams nutilus, Kazys atsiduria Vokietijoje Wiesbadeno lietuvių stovykloje. Dingus vilčiai greitai grįžti namo, Kazys persikelia į Fellbacho stovyklą prie Stutgartto ir vėl kimba Stutgartte, į žemės ūkio studijas, kurias baigė 1947 metais.

Atvykęs į Ameriką, po trumpos pertraukos K. Labanauskas 1951 m. įstojo į Illinois universitetą Urbanoje ir čia 1953 buvo suteiktas magistro laipsnis, o 1954 rudenį, išlaikęs doktorato egzaminus ir apgynęs tezę, Kazys Labanauskas gauna daktaro laipsnį.

Mums, ateitininkams, yra ypač džiugu, kad dr. K. Labanauskas jau nuo 1935 m. priklauso ateitininkų šeimai.

Paliekant mokyklos suolą, dr. K. Labanauskui norime palinkėti kuo geriausios sekmės savoje profesijoje, kuriai taip ilgai jis ruošėsi ir nuoširdžiai dirbo, o taip pat sveikinam sulaukti meto, kada galės dirbti savo mieloje tėvynėje.

J. Končius.

KUN. DR. VAIŠNORA, MIC, JAUNIMO TARPE

Š. m. sausio 16 d. Romoje, tėvų marijonų vienuolyne, kun. dr. Juozas Vaišnora M. I. C. atšventė 50 m. amžiaus sukaktį. Malonu pastebėti, kad sukaktuvininkas yra "Ateities bendradarbis ir nuo pat gimnazijos suolo suaugęs su ateitininkiška veikla.

Jis gimė 1905. 1. 16 Puskelnių k., netoli Marijampolės. Namie prie ratelio išėjo "vargo mokyklą", išmoko skaityti iš "Didžiojo Šaltinio" maldaknygės ir nuo to meto pamilo knygą, lietuvišką laikraštį. Jo jauna širdis stebėjo ir sekė aplinkos gyvenimą, jis matė Sūduvos šalies kultūrinio gyvenimo augimą ir stiprėjimą, į kurio sūkurį vėliau jis pats įsijungė: 1925 m. buvo Marijampolės at-kų rajono pirmininkas, dalyvavo pavasarininkų rajono valdyboje, važinėjo po apylinkę su paskaitomis, suorganizavo įspūdingiausių jaunimo švenčių ir konferencijų. Šitas visuomeniškumo bruožas lydėjo ir tebelydi kun. dr. Juozą Vaišnorą gyvenimo keliu, atnešdamas jam įvairiausių pareigų, uždavinių, kilnodamas jį į įvairias vietoves.

Kas yra sekęs mūsų periodiką aptiko, kad kun. dr. J. Vaišnora turi gražią plunksną. Pirmasis spausdintas jo žodis 1914 m. tilpo "Šaltinyje", kur buvo aprašytos karo pasėkos jo tėviškės apylinkėje, Sukaktuvininkas nuo 1924 m. savo straipsniais rodėsi "Darbininke", "Tėvynės Sarge", "Pavasary", "Ateity" (nuo 1925—1926 m.), "Rytė" ir k. Dabar gi, gyvendamas Romoje, jisai jautriai seka lietuviškus reikalus ir straipsniais informuoja itališkąją spaudą, kartu neužmiršdamas mūsų Ateities, Aidų, Draugo, Darbininko ir kitų lietuviškųjų laikraščių.

Sukaktuvininką nuoširdžiai sveikiname ir linki gražių dienų religinėje, lietuviškoje ir aplamai kultūrinėje srityje!

BALFAS IMASI SIBIRO TREMTINIŲ ŠALPOS

Balfas jieško kelių ir būdų praplėsti savo šalpos darbą ir pasiekti Sibire esančius lietuvius tremtinius. Sukaktuviniame Balfo seime, įvykusiame 1954 m. Clevelande, iškelta mintis, kad būtų daromi žygiai praplėsti Balfo šalpą iki Sibiro tremtinių. Tuo reikalu buvo priimta rezoliucija, kuri buvo pasiųsta JAV prezidentui Eisenhoweriui.

Iš Baltųjų Rūmų gautame atsakyme išreiškiama Balfui padėka už rezoliucijos mintį, kartu pareiškiama, kad tremtinių šalpos klausimas už geležinės uždangos jau yra iškeltas ir bus energingai siekiama teigiamų rezultatų.

• **Pulgis Andriušis**, kurio humoristinis romanas "Tipelis" neseniai buvo išleistas Gabijos knygų leidyklos, žada išleisti vėl pilnąją "Don Kichoto" laidą. "Don Kichotas" dviejuose didžiuliuose tomuose, puikiai išverstas ir gražiai iliustruotas, buvo išėjęs dar Lietuvoje, prieš pat rusų okupaciją.

ATSKLEISTA KNYGA

LAUREATĖ ALĖ NAKAITĖ ATEITININKIŠKOJ ŠEIMOJ

Ateities redakcijai buvo malonu pasveikinti savo bendradarbę Alę Nakaitę-Arbačiauskienę, laimėjusią 1954 m. Draugo romano konkursą už kaimo buities kūrinį "Trumpa diena". Romanas nepaprastai apstus lietuviška kaimo buitimi ir atspausdintas sudarys apie 400 psl. Jame atsispindi rokiškėnų tarme išpinti pokalbiai, vaizdingai aprašyti lietuviškų atlaidų, gegužinių, piršlybų, laidotuvių, kasdieninių darbų vaizdai. Vyriausia romano veikėja yra Bronė Baleišytė, kurios gyvenimas išpintas tuose vaizdžiuose lietuviškos buities aprašymuose.

Alė Nakaitė yra gimusi Petrapilyje ir Lietuvon parvežta apie pusantrų metų amžiaus. Augo Rokiškio apskr., Kamajų valsč., Rudžių kaime. Čia ji įaugo į lietuviškojo kaimo gyvenimą, gerai pažino mūsų žmonių rūpesčius ir džiaugsmus, kuriuos dabar ir perkėlė į savo kūrinį "Trumpa diena".

Laureatė, atsiliepdama į Ateities redakcijos sveikinimų žodį, maloniai sutiko su visa skaitytojų šeima pasidalinti įspūdžiais apie mokslo dienas ir pirmuosius literatūrinius žingsnius:

1. Kada ir kur įstojote į ateitininkų eiles?

Į ateitininkų šeimą įsirašiau 1930 — Vytauto Didžiojo metais, būdama Rokiškio gimnazijos ketvirtoje klasėje. Nuo to laiko su mielais ateitininkais nesu nutraukusi ryšio.

2. Ar teko dalyvauti literatūros būreliuose gimnazijoje? Kur buvo išspausdinti pirmieji jūsų kūrinėliai?

Rokiškio gimnazijoje dalyvavau literatų būrelyje, kurį globojo lituanistas mokyt. Petras Rapševičius-Rapšys, ateitininkas. Leisdavome rotatoriumi spausdinamą laikraštėlį, į kurį daugiausia rašydavau prozos kūrinėlių, gi eilėraščius pradėjau rašyti jau išėjusi iš gimnazijos. Būdama antroje klasėje, pradėjau rašyti apsakymėlius ir straipsnelius, panašius į essays. Dar ir dabar prisimenu, kad vieną tokį straipsnelį buvau pavadinusi "Kas yra meilė"? Kiek atsimenu, tenai meilę bandžiau aprašyti labai kilniai ir gražiai, kaip tada jautė ir galvojo mano jauna širdis.

Siųsti kūrinėlių į "Ateities Spindulius" ir į "Ateitį" paragino literatūros mokytojas, tuo paskatindamas mane labiau tobulėti ir lavintis. Vėliau nemažai esu bendradarbiavusi ir rašiusi "Naujojoj Vaidilutėj", "Studentų Dienos", o daugiausiai "Šaltinėlyje", kurį Marijampolėje redagavo kun. L. Povilonis, M. I. C.

Šitaip laureatė prisimena ir pasakoja apie pirmuosius žingsnius literatūroje, kurie 1954 m. buvo atžymėti ir apipinti laurais. Jos šakotą talentą įvertino ne tik Draugas, premijuodamas romaną "Trumpa diena", bet ir Lietuvaičių Seserų Instituto suorganizuota jaunimo dramos jury komisija, pirmąją premiją paskyrusi Alei Nakaitei už veikalą "Pakrūmė".

Laureatė Alė Nakaitė-Arbačiauskienė dabar su šeima gyvena prie Detroito, aktyviai dalyvauja lietuvių kultūrinėje veikloje ir nemažai laiko skiria kūrybai.

Laureatei, mūsų ateitininkiškos šeimos narei, linkime gražių, kūrybingų metų!

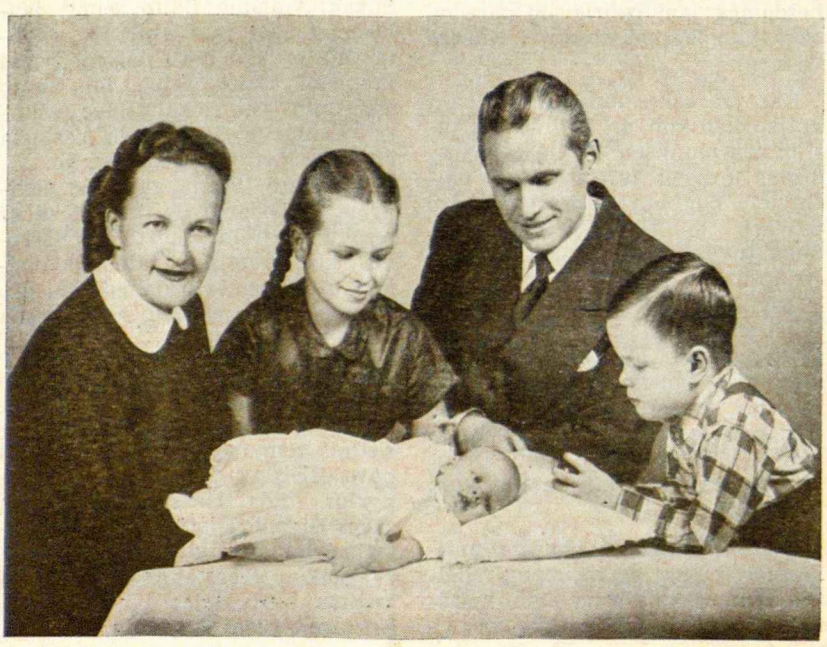

← Alė Nakaitė - Arbačiauskienė savo šeimoje.

SPAUDOS SUKAKTIES KNYGA

Praeitais metais be minėjimų, akademijų buvo užsimota spaudos sukaktį atžymėti atskirais leidiniais. Chicagoje planavo straipsnių rinkinį, o Gabijos leidykla Brooklyne — literatūros metraštį. Studijiniai straipsniai, kurie turėjo peržvelgti draudimą, jo įtaką mūsų tautai, pagaliau—laimėjimus, spaudą atgavus, dar nepasirodė. Pažadus ištęsėjo tik Gabija, išleisdama to paties vardo stambų, net 549 puslapių, metraštį, kurį redagavo J. Aistis ir St. Zobarskas. Kaip redaktoriai įžangoje sako, metraštis atžymi ne tik spaudos laisvės 50 metų sukaktį, bet ir 10 metų tremties.

Sugretinimas prasmingas. Jis rodo, kokias skriaudas rusai darė ir daro mūsų tautai ir kad tik visų pastangomis pasieksime laimėjimų. Šis kolektyvinis metraštis ir yra kūrybinės pastangos parodyti, kad ir išblokšti mes nepavargome—mes kuriame. Kūryba atsakome į pavergėjų smurtą, nes lietuviškojo žodžio kūryba, tiek laiko gaivinusi mūsų tautą, ir dabar yra viena iš mūsų egsistencijos apraiškų.

Šitokiam kūrybiniam manifestui čia stengtasi sutelkti kuo daugiau asmenų, kad jų vardai liudytų mūsų pasiryžimus. Knygoje dalyvauja 70 autorių!

Prisiminę anuos laikus, matome, kad rašto žmonių skaičius padidėjo. Išaugo jis pamažu, besisklei-

Vasario 16 gimnazijos mokinės laisvalaikio metu.

džiant mūsų kultūrai. Ir šiame metraštyje simboliškai yra apjungtos visos kartos. Čia dalyvauja pati vyriausia karta, brendusi spaudos draudimo metuose. Prie jų reikia skirti M. Vaitkų ir neseniai mirusius: J. Baltrušaitį, O. Milašių, J. Savickį, V. Krėvę, kurių kūrybą čia skelbiama pirmą kartą. Iš kitos pusės, sutinkame ir pačius jauniausius, tik prieš porą metų pradėjusius rašyti (A. Bendoriūtė).

Augant mūsų rašytojų šeimai, augo ir tematika ir forma. Tai liudija ir šio metraščio poezijos, prozos, dramos puslapiai.

Redaktoriam ir rūpėjo — parodyti kuo platesnį kūrybinį įvairumą. Jie mažiau kreipė dėmesį į kokybę. Bet ir tai gerai, tai liudys ateičiai mūsų skonį, pažiūras į kūrybą ir gyvenimą.

Jaunimas knygoje tikrai ras nemaža, galės pasirinkti pagal savo nuotaiką. Išleido Gabija, 549 psl., kaina 6.50 dol., Vinjetės dail. Pr. Lapės.

A. K.

ŽURNALAS APIE FILMO MENĄ

Neseniai spaudos rinkoje pasirodė pirmasis amerikiečių filmų meno žurnalo "Film Culture" numeris. Šio žurnalo vyriausiu leidėju ir redaktoriumi yra Jonas Mekas. Redakciniame kolektyve yra ir jo brolis Adolfas Mekas, taip pat garsūs amerikiečių filmų žinovai G. Fenin, E. De Laurot ir G. Hendricks.

Žurnalas daro puikų įspūdį. Iki šiol Amerikoje ėjo vos vienas tokios rūšies žurnalas — New Yorke leidžiamas "Films in Review". Kiti filmų žurnaliukai buvo skiriami vien tik "žvaigždėms" ir sensacijoms aprašinėti. Broliai Mekai ir jų pastangomis dabar įkurtasis žurnalas stengsis iškelti filmą kaip vieną iš meno sričių, supažindinti skaitytojus su filmų gamintojų siekimais, nagrinėti estetinius, sociologinius filmo aspektus.

Pirmame "Film Culture" numeryje randame tokius straipsnius: E. De Laurot rašo apie dinaminį realizmą filmų mene. Hans Richter, žymus modernaus filmo kūrėjas, rašo apie filmą kaip apie savarankišką ir originalią meno rūšį. To paties autoriaus duodamas aprašymas gaminamo improvizacinio filmo apie šachmatų žaidimą. Toliau įdomūs straipsniai apie jazzą filme, apie naujus filmus, užsienio filmus ir daug kt. Žurnalas žada pasirodyti kas du mėnesiai.

PULGIO ANDRIUŠIO "TIPELIS"

Šį autorių jaunimas dažnai sutinka periodinėje spaudoje, kur jis rašo spalvingus reportažus iš Australijos lietuvių gyvenimo. Vienas kitas gal skaitė jo knygas jaunimui, feljetonus ir "Sudiev, kvietkeli", "Anoj pusėj ežero"".

Jo kūryba yra susilaukusi skirtingų vertinimų. Vieni, praskleidę "Sudiev, kvietkeli" ar "Anoj pusėj ežero", tuoj numeta. Neįdomu. Nesuprantama. Jo žodynas perkrautas, sakinys barokinis. Pilna visokiausių smulkmenų. Visai nėra intrygos.

Kiti — priešingai. Skleidžia pamažu ir regi nuostabiai gražią aukštaičių gamtą, gėrisi sukurtais vaizdais, nuotaika, džiaugiasi ramiai sriuvenančiu humoru.

Išleistasis "Tipelis" — humoristinis romanas — yra sutelkęs visas jo kūrybos savybes. Jis kaip ir ankstybesnės knygos — sudėtas iš smulkmenų, užgriozdintas visokiais spalvingais plepėjimais ir visai neturi intrygos. Čia pirmoje vietoje autoriui rūpi aplinkos vaizdavimas, nuotaika, smulkių žmonių smulkus gyvenimas. Ir humoras čia gana "smulkus". Retai kur skaitytojas nusijuoks, tačiau maloni šypsena jį lydės per visą knygą.

Jaunimui ši knyga bus tik tuo įdomi, kad joje aprašomi valkatėlės mokiniai, kurie trinasi po Kauną, neturėdami jokių didesnių siekimų. Įdomios sugroteskintos Kauno smulkmenos, priemiesčio, paplūdymių, kavinių aprašymai. Čia yra nemaža spalvos ir nuotaikos.

Knygą gražiai ir skoningai išleido "Gabijos" leidykla Brooklyne, 240 psl., kaina 3 dol. Aplankas dail. R. Viesulo.

A. K.

90 M. NUO S. DAUKANTO MIRTIES

Praėjusių metų pabaigoje suėjo 90 metų nuo Simano Daukanto, to vieno iš pirmųjų ir šviesiausių Lietuvos žadintojų, mirties. Jis mirė 1864 metų lapkričio 24 d. Papilės mieste, Žemaičių žemėje. Palaidotas gražiose kapinėse ant aukšto Ventos kranto.

Visą savo mokslą, visas jėgas Simanas Daukantas paskyrė Lietuvai. Jis rašė lietuviškai apie lietuvių istoriją, jų gyvenimą ir taip kėlė lietuviškąją sąmonę, rengė kelius aušrininkams ir visam Lietuvos atgimimui. Žymiausi jo raštai: "Darbai senųjų lietuvių ir žemaičių", "Būdas senovės lietuvių kalnėnų ir žemaičių" (1845), "Istorija žemaitiška" (1893). Be to, daug smulkesnių knygelių — apie ūkio darbus, tautosakos rinkinių ir elementorių.

• **Vaikų literatūra ir televizija** — šis klausimas nuodugniai buvo nagrinėjamas New Yorko miesto švietimo tarybos. Tai parodo, kad ir patys amerikiečiai gyvai supranta televizijos įtaką jaunimui. Savo kalboje viena iš amerikiečių švietimo darbuotojų pareiškė, kad tik 25% amerikiečių vaikų naudojasi bibliotekomis, ir nors kiekvienais metais išleidžiama nemažas skaičius gražių knygų vaikams, jie neturi progos skaityti. Tuo pačiu iš viso jaučiama didelis atpratimas skaityti knygas.

KATALIKYBĖ IR INDIJOS CIVILIZACIJA

Indija šiuo metu yra skaldoma dviejų kraštutinių pažiūrų. Viena tautos dalis įsitikinusi, kad Indija pasieks didybės tik tuomet, kai ji atgaivins savo praeitį ir vėl laikysis hinduizmo. Kiti galvoja priešinkaltina senąją protėvių tikybą. Yra likimo nuo kultūrinės pažangos gai; dėl dabartinio neturto ir atsiįsigalėjęs religinis indiferentizmas. Šiuo indiferentizmu persiėmė dauguma universitetų. Agnosticizmas yra lyg ir mada tarp išsilavinusių indų. Išrovus hinduizmą, lieka dvasinė tuštuma, kurią užpildyti skuba komunizmas. Komunistiškos idėjos yra laikomos moderniom ir progresyviom ir Indijoje sutinkamos nepaprastai palankiai.

Katalikas inteligentas turi dvigubą uždavinį šioje situacijoje: jis turi kovoti prieš progresyvumu užsimaskavusią bedievybę, turi palaikyti hinduistišką dvasios pirmenybę indų tautoje. Katalikiškos tiesos indams būtų labai priimtinos ir duotų tai, ko jų dvasia ieško. Katalikai susiduria su problema, kaip efektingiau indus supažindinti su katalikų tikyba.

INDIJOS KATALIKIŠKI UNIVERSITETAI

Katalikiški universitetai Indijoje yra vadovaujami katalikų, tačiau nemaža dalis mokytojų ir dauguma studentų yra nekatalikai. Mokslo lygis universitetuose yra gana žemas. Kelios iš didesnių priežasčių būtų: staigus persilaužimas iš gimtosios kalbos į anglų kalbą, įstojus į universitetą (viskas dėstoma angliškai), stiprių aukštų idealų trūkumas ir, pagaliau, siekimas diplomų vien praktiškais sumetimais.

Nors ir studijuoja tame pačiame universitete, tačiau katalikai su nekatalikais bendrų ryšių turi labai mažai. Tai ir sutrukdo apaštalauti kolegų tarpe. Katalikai studentai raginami studijuoti griežtuosius mokslus ir vėliau kibti į tyrimo darbus, kad tuo padėtų pakelti krašto ekonominį gerbūvį ir parorytų pavyzdį kitiems studentams. Labai maža studijuoja istorijos mokslus. Tačiau paskutiniu laiku kyla susidomėjimas sociologija, kad tuo būdu būtų galima geriau kovoti prieš komunizmą.

Indijos kat. studentai vis labiau supranta atsakomybę. Vienas iš svarbiausių šių įvykių bus Azijos seminaro techniškas suorganizavimas.

AZIJOS SEMINARAS

Praeitų metų gruodžio mėn. Madraso mieste įvyko Azijos seminaras, kurį sveikino popiežius Pijus XII. Savo laiške jis pabrėžė, kad šios kartos studentai turi būti intelektualiai pasiruošę vadovauti ateities Azijai. Būdami studentai, turi kiek galint daugiau prisidėti prie savo tautų klestėjimo socialiniu, ekonominiu ir politiniu atžvilgiu. Šventasis Tėvas džiaugėsi Azijos seminaro pastangomis sužadinti didesnį susidomėjimą savo tautų problemomis ir suteikė savo apaštališką palaiminimą visiems seminaro dalyviams.

AZIJOS SEMINARO DALYVIAI

MALAJAI. 1949 įsikūręs universitetas auga ir savo studentų skaičiumi ir mokslo pažanga. Dar ir dabar Malajų valstybė tebėra pasiskirsčiusi į kiniečių, indų, malajų ir europiečių grupes. Iškyla nemaža kultūrinių skirtumų ir problemų. Katalikų studentų sąjungai priklauso apie 100 narių, įsijungusių į Pax Romaną. Azijos seminare dalyvavo keturi delegatai su savo kapelionu.

FILIPINAI nusiuntė septynis delegatus. Tai vienintelė Azijos seminare dalyvavusi valstybė, kurios gyventojų dauguma yra katalikai.

JAPONIJA šiuo metu pergyvena didelį sukrėtimą. Atšalus nuo savo protėvių pagoniškos religijos, jų dvasiniame pasaulyje liko tuštuma. Katalikų studentų federacija turi milžinišką darbą sukrikščioninti Japonijos universitetus. Federacija nusiuntė septynis delegatus į Azijos seminarą, kad jie bendrai su kitų tautų atstovais, išstudijavę planus, grįžtų pilni naujų idėjų ir dar su didesniu užsidegimu griebtųsi atstatymo darbo.

PAKISTANE, atgavus nepriklausomybę, labiau susidomėjo mokslu, studentų skaičius universitetuose padidėjo. Tačiau trūksta pinigų ir mokytojų, tai trukdo pakelti mokslo lygį. Katalikam apaštalauti čia didelė dirva, bet darbininkų maža. Net katalikiškoj kolegijoj vos penki procentai tėra katalikų, ką kalbėti apie kitas aukštąsias mokyklas. Seminare tedalyvavo tik du studentai.

A. Vasiliauskaitė

SAS BARUOSE

SAS C. V-ba antrojo semestro darbų gairėse nustatė **ateitininkų ideologijos studijas.** Kiekviena draugovė įpareigojama sušaukti bent 4 susirinkimus ir juose pagvildenti šias temas: **1. Katalikiškosios pasaulėžiūros esmė ir pobūdis; 2. Ateitininkų principai ir pareigos; 3. Tautiškumo principas ateitininkų ideologijoje; 4. Principų ir momento reikalavimų sutartinė gyvenimo tikrovėje.** Studijų sėkmingumui reikalaujama, kad kiekvienas narys įsigytų prof. St. Šalkauskio "Ateitininkų Ideologiją", visi perskaitytų dr. A. Maceinos įvadinį straipsnį apie prof. St. Šalkauskio filosofinę sistemą ir prieš susirinkimą individualiai susipažintų su nagrinėjamu klausimu, knygoje plačiau išdėstytu.

C. V-ba pataria atsisakyti įprastinio paskaitų metodo, o pasirinkti kitokius metodus, padedančius gyviau įjungti visus narius, pvz. referatus su diskusijomis, skaitymo metoda, santraukų, klausimų. Savarankiškom ideologinėm studijom paskatinti įvairių draugovių nariams išsiuntinėtos 23 referatų temos, kurias parašius grąžinti C. Vbai ligi balandžio 15 d. Tikimasi, kad visi čia iškelti ir paminėti klausimai bei metodinis jų sprendimas sugyvins draugovių susirinkimus ir nariams padės pažinti atkų ideologiją.

Kovo 7, šv. Tomo Akviniečio šventėje, Pax Romana ragina visas jai priklausančias organizacijas prisiminti katalikų akademinio jaunimo tarptautinės veiklos prasmę ir melstis Pax Romana intencija. C. V-ba tuo reikalu draugovėm išsiuntinėjo reikalingas informacijas ir sugestijas. C. V-bos vice-pirm. Dalia Škudzinskaitė ta proga parašė Ateičiai str. apie šv. Tomą Akvinietį — Doctor Angelicus.

Anglų k. leidžiamas biuletenis norima kuo plačiau paskleisti kitų tautų akademinio jaunimo tarpe. Jis supažindina kitus su SAS darbais, idėjomis, iškelia ir pagarsina bendrąjį lietuvių tautos reikalą ir pasitarnauja Lietuvos propagandai. Draugovės skatinamos uoliau ir rūpestingiau platinti S-gos biuletenį, laiku už jį atsilyginti ir tuo padėti sėkmingiau jį leisti. Biuletenį redaguoja Rūta Žukauskaitė, talkinama SAS užsienio skyriaus narių.

Draugovių valdybos prašomos SAS centrui prisiųsti **antrojo semestro darbų planą,** priderintą konkrečiom vietos sąlygom ir apimantį ateitininkų ideologijos studijų metmenis, patiektus C. V-bos aplinkraščiu.

Vyriausioji Federacijos Valdyba pageidauja, kad **metinės ateitininkų šventės būtų rengiamos bendrai moksleivių, studentų ir sendraugių.** Tokios šventės gražion sutartinėn padėtų suburti visus to vietovės ateitininkus ir sudarytų jaukesnę nuotaiką. Todėl studentai, planuodami draugovių metines šventes, turi sueiti į kontaktą su vietos moksleiviais ir sendraugiais.

PLAČIAME PASAULYJE

NEW YORKO DRAUGOVĖ

Sausio 15 d. J. Bendoriūtės bute įvyko stud. at-kų susirinkimas, kuriame buvo gvildenama Šalkauskio ideologija. Kalbėjo prof. A. Bendorius. Diskusijas pravedė kol. V. Krivickas. Be to, A. Sabaliauskas kalbėjo apie studento at-ko charakterio bruožus. Ta pačia proga, buvo atšvęstas J. Bendoriūtės gimtadienis. Studentės įteikė dovanėlę, o studentai — gėlių puokštę. Vakaras praėjo mieloje nuotaikoje.

N. Y. studentės at-kės sausio 22 d. buvo susirinkusios R. Babarskaitės bute aptarti skyriaus reikalų. Prie smagios kavutės buvo kalbėta apie mergaičių skyriaus biuletenį, kurio leidimas ir kitos techniškos pareigos atiteko N. Y. skyriui.

Visa N. Y. draugovė sveikina Vilmantą Karečkaitę sužieduatuvių proga! **IB.**

MT. ST. JOSEPH

Sausio mėnesį, po triukšmingų ir neįtikėtinai trumpų žiemos atostogų, Mt. St. Joseph kolegijos lietuvaitės studentės pasijutom praturtėjusios viena kolege — Danute Koklyte iš Clevelando. Peržiūrėjusios studentiškos valdžios istatus, supratom, kad aštuonių narių šeimą galima (ir reikia) įstatyti į organizacinius rėmus.

Tad vieno savaitgalio vakara — sausio 28 d., — susirinkom būrin, norėdamos įpilietinti naują kolegę, ir ta pačia proga įsteigti du akademinius vienetus: LSS skyrių ir SAS būrelį. Pastaroio valdyba sudaro Dalia Bartkutė (Clevelandas) pirm. Danutė Aleksandravičiūtė — sekr. Būreliui priklauso stud. ateitininkės Danutė Koklytė (Clevelandas), Rima ir Danutė Kriaučeliūnaitės, Bronė Kulytė, ir Galina Macelytė — visos iš New Yorko.

Steigiamajame susirinkime buvo peržvelgta šių mokslo metų Sąjungos veikimo programa. Ateityje valdyba numato smulkiau panagrinėti prof. Šalkauskio "Ateitininkų ideologiją" diskusijų ir referatų formoje. Kadangi ši mūsų kuopa— būrelis negausus ir giliai Ohio kalvose paslėptas, labai didžių veiklos žygių nuveikti negalim. Lieka tik ilgi savaitgaliai ideologiniam ir kultūriniam pasiruošimui, — ir visos mūsų jėgos ten, kur reikalinga talka. **G. M.**

Mt. St. Joseph kolegijos studentės ateitininkės. →

IR AŠ TEN BUVAU . . .

STUDIJŲ DIENOS NEW YORKE

Nuo senų senovės, dar nuo Mindaugo laikų, New Yorke Kalėdų atostogų metu vyksta stud. at-kų studijų dienos. Todėl ir praeitą kartą, gruodžio 29 d. Angelų Karalienės par. patalpose pavakaryje registravosi studijų dienoms pulkai studentų iš įvairių kraštų. Pirmiausiai pasirodė Baltimorė su Dėdinu priešakyje, neatsiliko ir linksmosios putnamietės; savo parašus registracijos puslapiuose iškilmingai padėjo Philadelphijos ir Hartfordo atstovai. Registratoriai žemai lenkė galvas pasirodžius vyriausybei iš Bostono. Viengungius atstovavo Untė Šalapinis.

Tą patį vakarą D. Vebeliūnaitės ir G. Botyriaus išpuoštoje salėje įvyko susipažinimas, pasilinksminimas.

Kitą dieną, kai dar svečiai saldžiai miegojo pūkų pataluose, vietinės studentės pradėjo studijų dienas Angelų Karalienės par. virtuvėje. Puodų bei samčių džiazui grojant, darbas vyko sparčiai, ir beregint stalų kojos linko nuo visokių gėrybių. Svečiai po pamaldų šeimininkių džiaugsmui įrodė gerą apetitą.

Neužilgo prasidėjo ir oficialioji studijų dienų dalis. Kai šios korespondencijos rašeiva baigė skusti pirmąjį bulvių gorčių, iš salės galvotrūkčiais atbėgo kol. Aldona painformuoti, kad studijų dienų atidarymas su tradiciniu ceremonialu jau įvyko. Stud. dienų vadžios, anot jos, buvo įteiktos J. Dėdinui, o sekretoriavimo įrankiai — kolegėms A. Vasiliauskaitei ir N. Lembergaitei. Vėliau teko nugirsti, kad minėti urėdai atliko savo pareigas puikiai. Pačiame bulviaskučio įkarštyje, virtuvėn įšovė kol. Nijolė, kviesdama pasiklausyti įdomios kun. V. Pikturnos paskaitos—"Moterystė Kat. Bažnyčios moksle". Beregint visas virtuvės personalas nuūžė į salę; jų skaičiuje ir jūsų rašeiva su nebaigta skusti bulve rankoje. Tuo laiku prelegentas kalbėjo apie moterystės šventumą, amžinumą ir vieningumą. Čia buvo pareikšta daug gražių minčių, aktualių suvažiavusiam jaunimui.

Po pietų Dr. A. Šerkšnas skaitė tema "Šeima lietuviškumo nešėja ir išsaugotoja". Paskaitininkas dėstė būdus ir galimybes, kuriomis šeima galėtų išlaikyti lietuvybę išeivijoje.

Vakaras buvo jaukiai praleistas pas prel. J. Balkūną. Vaišių metu kol. B. Račkauskas eilėraščių pyne nukėlė klausytojus į gimtąjį kraštą. Užsisvajoję girdėjome tėvynės girių ošimą, žydriųjų ežerų tyvuliavimą, tylius rūpintojėlių žvilgsnius apleistuose vieškeliuose... Jaunosios poetės G. Buračaitė ir V. Bogutaitė paskaitė savo kūrybos. A. Gaigalaitė, palydint pianu A. Kepalaitei, padainavo solo. Jaunoji solistė stebino visus savo lanksčiu, kultūringu balsu. E. Marijošiūtė skaitė savo novelę. R. Kontrimas sąmoningai atvaizdavo Beethoveną kelių šalių įvairiuose stiliuose. Untė Šalapinis savo humoru prajuokino net ir tuos, kurie niekad nesijuokia. Studijų dienų dalyvius sveikino prel. J. Balkūnas ir dr. Br.

— A. P. Bagdonas, Chicagos jaunesniųjų moksleivių ateitininkų globėjas, laimėjo trečią premiją "Draugo" poezijos konkurse.

— Kun. Juozas Šeškevičius jau atvyko į Braziliją, kur Vila Zelinos, Sao Paulo priemiesčio, lietuvių parapijoje eis vikaro pareigas.

— Antanas Ivaška šį pavasarį baigs technikos mokslus Newarko inžinerijos mokykloje.

— Zenonas Jurevičius baigė statybos inžinieriaus mokslus Brooklyno kolegijoje.

— Feliksas Kungys, studijavęs gamtos mokslus Mississippi universitete, išvyko Vokietijon ir Frankfurto a.M. universitete pradėjo studijuoti medicinos mokslus.

— Pranas Činkus, buvęs MAS pirmininkas, šiuo metu gyvena Gary, Ind., kur studijuoja technikos mokslus.

— M. Ingelevičiūtė ir R. Kontrimas atstovauja lietuvius Baltų Studentų Federacijoje New Yorke.

— Milda Memėnaitė Chicagoje baigė gimnaziją ir gavo stipendiją studijoms Wayne universitete.

Radzivanas. Už šio vakaro programos pasisekimą savo galvą buvo užstatęs kol. S. Bobelis.

Gruodžio 31 d. pro virtuvės langelį teko stebėti, kaip, išklausę mišių, studijų dalyviai prie pusryčių stalo linksmai šnekučiuodami naikino šeimininkių triūsus. Pirmoji dienos dalis pradėta kun. T. Narbuto paskaita apie šeimą liberalizmo ir kat. pasaulėžiūros sankryžoje. Jūsų rašeivai rūpestingai pamaišius bulvienę, atsirado pagaliau proga pasprukti valandėlei pasiklausyti paskaitos pabaigos. Tuometu buvo įdomiai dėstoma apie civilinės metrikacijos pasmerktinumą, kaip negalinčios atstoti moterystės sakramento. Po pietų pertraukos įvyko kun. J. Petrėno paskaita, kurioje jis aiškino religinį, moralinį jaunuomenės auklėjimą krikščioniškai šeimai.

Studijų dienos baigtos iškilmingu posėdžiu, kurio metu sveikinimo kalbas pasakė: prel. J. Balkūnas, dr. Vl. Viliamas, kun. J. Petrėnas, St. Lušys, Kęst. Keblinskas ir A. Sužiedėlis. Vakare visi studijų dalyviai nuvyko sutikti Naujų Metų Liet. Bendruomenės surengtame pobūvyje.

Šios kelios atostogų dienos sujungė ateitininkišką jaunuomenę dar tampresniais ryšiais, kartu paskatindamos naujiems ryžtams ateičiai. Jos buvo įdomios tuo, kad buvo gvildenama dar iki šiol niekeno nepaliesta jaunųjų tarpe tema — "Krikščioniškoji moterystė."

I. B-tė

BAIGĖ PIRMĄJA MOKINE

Laima Bulvičiūtė pirmąja mokine baigė aukštesniąją komercinę mokyklą (Dominican Commercial High School). Išlaikiusi konkursinius egzaminus, gavo stipendiją ir pradėjo studijas šv. Jono universitete Brooklyne.

BRAZILIJA

PAS MUS DABAR VASAROS ATOSTOGOS

Sao Paulo moksleivių ateitininkų kuopa įsisteigė prieš porą metų kun. P. Ragažinsko rūpesčiu. Ligi šiol "Ateities" skaitytojai nedaug apie ją tegirdėjo, tačiau tai nereiškia, kad kuopa nieko neveikė. Dabar pasistengsime būti geresni korespondentai.

Pirmas šių metų susirinkimas, nors dar vasaros atostogos ir nepasibaigė, įvyko sausio 15 d. Atidarė malda Šimonytė. Susirinkimui pirmininkavęs A. Žibas padėkojo klebonui P. Ragažinskui už pagalbą kuopai ir pasveikino neseniai pas mus atvykusį kun. J. Šeškevičių, kuris dabar perėmė kuopos dvasios vado pareigas. Algis Kazlauskas paaiškino apie ateitininkų ženklelio reikšmę. Kun. J. Šeškevičius kalbėjo apie ateitininkų uždavinius ir priemones tiems uždaviniams atsiekti.

Kuopa yra pasiskirsčiusi būreliais: vyresniųjų berniukų, mergaičių ir jaunesniųjų. Kuopoje dabar turime 30 narių. Dar prieš vasaros atostogų pabaigą norime surengti užgavėnių pasilinksminimą ir išvyką į gamtą.

L. Dovydaitis

VOKIETIJA

SUBATVAKARIAI RENNHOFO PILYJE

Po Kalėdų atostogų vysk. M. Valančiaus kuopos ateitininkai turėjo eglutę. Visi kuopos nariai gavo po siuntinėlį skanėstų. Dovanos atėjo iš Amerikos. Už tai nuoširdžiai dėkojame poniai M. Šaulienei, Paterson, N. J., ir Detroito ateitininkų kuopai.

Vakarą praleidome nuotaikingai prie mirgančių žvakučių šviesos. Pirmininkas perskaitė eilę sveikinimų iš idėjos draugų, giedojome kalėdines giesmes, deklamavome poezijos ir gardžiavomės gautais skanėstais. Nepasijutome, kaip bendrabūčio varpelis ragino visus nakties poilsiui.

Šeštadieniais Vasario 16 gimnazijos mokiniai dažnai ruošia subatvakarius su menine programa ir šokiais. Sausio 16 tokį subatvakarį rengė ateitininkai. Programoje buvo muzikinis koncertas plokštelėmis. Vyresnieji mokiniai klausėsi Mozarto muzikos ir p. mokyt. K. Motgabio paaiškinimų. Jaunesnieji kitoje klasėje sekė vieni kitiems pasakas. Paskui visi kartu linksminosi, grojant plokštelių muzikai.

Ateitininkų kuopa paaugo pora naujų narių. Susidaręs vyresniųjų būrelis pradėjo atydžiai studijuoti ateitininkų ideologiją.

E. N.

-o-

• **Pasaulinis spaudos kongresas,** įvykęs lapkričio mėn. Sao Paulo mieste, P. Amerikoje, sutraukė 27 šalių delegatus. Kongresas buvo šaukiamas ryšium su iškilmingu Sao Paulo miesto 400 metų sukakties minėjimu. Lietuvius kongrese atstovavo K. Čibiras — Verax ir kun. P. Ragažinskas. Mūsų delegatai buvo nuoširdžiai sutikti, ir Lietuvos reikalai nepaprastai daug laimėjo. Kongreso metraščiui K. Čibiras paruošė platų straipsnį apie lietuviškąją spaudą.

NAUJAS ATEITIES ADRESAS:

ATEITIES Redakcijos ir Administracijos adresas pasikeitė. Visus Ateities Redakcijai ir Administracijai raštus prašome siųsti šiuo adresu: ATEITIS, 916 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.

PRAŠO ATEITIES

Salezniečių gimnazijos, Italijoje, ateitininkų kuopos 10 narių dar ieško geradarių, kurie jiems užsakytų Ateitį 1955 m. Ateities administracija, norėdama palengvinti ir geradariams, ir užsienyje esantiems Ateities skaitytojams, šiais metais Ateities prenumeratą atpigino iki 3 dol.

To paties laukia ir Vasario 16-sios gimnazijos ateitininkai.

REIKALINGI ATEITIES NUMERIAI

Pilniems komplektams sudaryti reikalingi šie ATEITIES numeriai: 1947 m. 1—2 Nr., 1948 m. 5—6 ir 1948 m. 7 Nr. Nr. Kas jų turėtų atliekamų ir nepramatytų galimybės visų pilnų komplektų sudaryti, labai prašom prisiųsti administracijai — ATEITIS, 916 Willoughby Ave., Brocklyn 21, N. Y.

PIRMIEJI IR VIENINTELIAI

Springfield, Ill. Moksleivių ateitininkų kuopa pasirūpino, kad šiais metais skaitytų Ateitį jų kolonijoj kiekviena šeima, kurioje yra bent vienas ateitininkas. Kuopos pirm. Šar. Užgiris prisiuntė Ateities administracijai 7 prenumeratas 1955 m. iš anksto už jas atsilygindamas.

Administracija

DOVANA LIETUVAI

Daug projektų buvo ir dar dabar yra, ką mes turėtume padovanoti vėl atgausiančiai laisvę Lietuvai. Vienas konkretus projektas jau vykdomas. Lietuvai ruošiamas kraitis — Pasaulio Lietuvių Archyvas. Šis Archyvas, kai tik bus galima, bus pargabentas į Lietuvą. Tad kuris padovanoja kokį nors dalyką šiai įstaigai, tas padovanoja pačiai Lietuvai. Reikia tikėtis, nebus nė vieno tautiečio, kuris nieko nepadovanotų, nes šioj įstaigoj turi būti surinkta visų po pasaulį išmėtytų lietuvių veiklos pėdsakai.

Pasaulio Lietuvių Archyvas renka archyvinę, bibliografinę (spaudą) ir muzėjinę medžiagą.

Kas norėtų platesnių informacijų gauti, prašoma pranešti savo adresą. Siųsti istorinę medžiagą ir prašyti informacijų šiuo adresu:

Pasaulio Lietuvių Archyvas,
2601 W. Marquette Rd.,
Chicago 29, Illinois.

PLA Vadovybė

ATSIŲSTA PAMINĖTI

Pulgis Andriušis — Tipelis. Humoristinis romanas iš Kauno gyvenimo. Išleido Gabija, 335 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y. 240 psl., įrišta į kietus viršelius, kaina 3 dol. Aplankas dail. R. Viesulo.

Leonardas Žitkevičius — DAIKTAI IR NUORŪKOS, lyrinės ironijos, išleido Gabija, 46 psl., kaina nepažymėta.

DIEVO PAUKŠTELIS — neperiodinis humoro žurnalas. Redagucja P. Andriušis, A. Gustaitis, A. Valentinas ir L. Žitkevičius. Redakcijos ir administracijos adresas 335 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y. Numerio kaina 50c.

Simanas Daukantas — BŪDAS SENOVĖS LIETUVIŲ KALNĖNŲ IR ŽEMAIČIŲ. Išleido Vyt. Saulius. Viršelis dail. V. Petravičiaus, 359 psl.

Balys Sruoga — KAS BUS, KAS NEBUS, BET ŽEMAITTIS NEPRAŽUS, arba kaip Jonis Mažrimukas 1812 m. iš Viekšnių Kaunan nusikraustė ir Napoleoną regėjo ir kas iš to išėjo. Knyga skirta jaunimui, iliustruota Lietuvos įvairių archyvų nuotraukomis. Išleido Terra Chicagoje, 232 psl., kaina 2.50 dol. Aplankas dail. A. Kurausko.

Balys Sruoga — MILŽINO PAUNKSMĖ — trilogiška istorijos kronika. Išleido Terra Chicagoje, 173 psl., kaina 2.50 dol. Aplankas dail. A. Bielskio.

AIDAI

KULTŪROS
ŽURNALAS

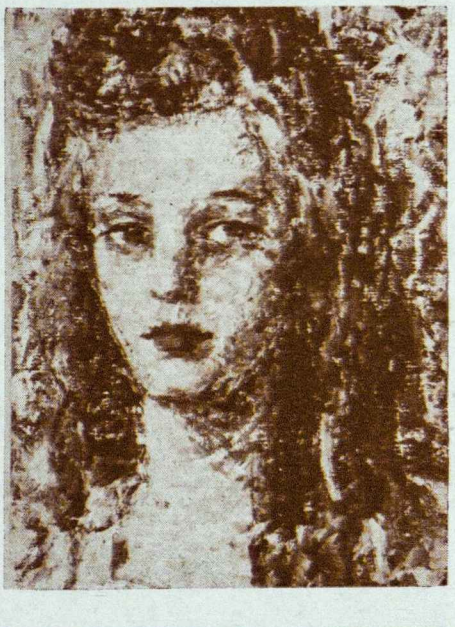

Rekomenduojamas visiems studentams. Metams 6 dol. Adresas: Aidai, 680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y.

ALp(LKA)1786
1955, Nr.2

Studentų paradas Vilniuje

Nuotr. V. Augustino

90.725.143